

D Ü S T U R

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

İ S T A N B U L

1430/2009

D Ü S T U R
E l l H a c c
H ü s e y i n V e d a d

Baskı Tarihi: 1430 / 2009

Basım Yeri: Seçil Ofset
Matbaacılık ve Ambalaj Sa-
nayi Ltd. Şti.

100. Yıl Mah. MASSİT Mat-
baacılar Sitesi, 4. Cad. No:77

Bağcılar - İstanbul - Türkiye

Tel: (90) 212 - 629 06 15
pbx

Faks: (90) 212 - 629 20 20

info@secilofset.com

İletişim

ellhuve@mynet.com
ellhuve@hotmail.com

ISBN: 978-605 60630-2-2

İ Ç İ N D E K İ L E R

1-Dibace.....	1-7
2-Düstur	9-12
3-Kur'an'da Allah'ın Nizamını Bildiren Bazı Âyetler.....	13-20
4-Allah'ın Nizamına Uymayan Toplamların Allah'ın Nizamına Uyma Mecburiyeti. Allah'ın Nizamına ve Şartlarına Uymak Diğer Varlıklarla Uyum Sağlamak İnsan İçin Mecburiyettir.....	21-61
5-Allah'ın Feza'yı Yaratmasında Bir Nizamsızlık Bulabilir mi sin?.....	63-68
6-Velâyet Allah'ın Nizamına Uymuş ve Kabul Etmiştir. İman, İlâhî Yaratıcının Nizam Düsturuna Uymak Demektir.....	69-83
7-Allah'ın Lütfetmiş Olduğu İnsana Uymak (El Nizam).....	85-98
8-Allah'a Ulaştıran Yol Anlamında 'Tarikat' Allah'ın Nizamına Bilinçli Olarak Tatbikatla Uymayı Gerektirir.....	99-107
9-Düstur Sevgili Efendimizin Şeriatına Uymaktır.....	109-122
10-Sonsöz.....	123-133
11-Lügatçe.....	134-137

D İ B Â C E

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İnkılab-ı Kebir'in yaklaşmış olduğu şu zamanda gerçek Müslümanlığın, yani gerçek imanın nasıl olması gerektiğini ve insanların Allah'ın nizamına nasıl uyması lazım geldiğini beyan etmek arzusunda olarak, "**Düstur**" isimli bir kitap yazmam ilham olundu.

Halkın bir kısmı Allah'ın ilâhî nizamına uymak istemekte, ancak "*Manevî hususlar geçmiş zamanda olurdu ama içinde yaşadığımız bu çağda mümkün olmuyor,*" tarzında düşünmektedirler. Bu şekilde düşünenler, devirler arasındaki anlayış farkını görememektedirler. Hâlbuki Allah'ımız bugün, bu zamandaki arzusunun tatbikatını istemektedir. Geçmiş zamandaki bir nizamı bugüne taşımak da doğru olmayabilir. Allah'ın her zamandaki arzusuna uymak için de, geçmiş ulema-i rüsûmun yorumlarına değil, **Zamanın Sahibi**'nin ilhamına uymak icap eder. "*Biz onu şahsen tanımıyoruz*" diyenler evvela her zamanın bir sahibi olduğuna inanmalıdır. Bu, o noktadan feyz almaya ve o noktadan niyaz etmeye vesile olur.

Allah'ın Zamanın Sahibi'nin kalbine indirdiği ilhamlar müminlerin kalplerine de tesîr etmektedir. Bu, Allah'ın nizamıdır ve "**Zamanın İmamı**" tarifiyle Peygamberimizin hadislerinde de bildirilmiştir.

Son zamanlarda Allah'ın nizam-ı ilâhîyesine uyulmadığı, dini ve dünyevî konuların Allah'ın nizamına muhalif bir anlayışla mütalaa edildiği görülmektedir. O zaman bu dosdoğru bir yürüyüş olmamaktadır, **Sırat-ı Müstakîm** olan yol, Allah'ın bildirdiği ve insanların selamet bulacağı yoldur.

Mehdi sırrı ile dünyaya yapılan yayınlarda İslâm'a davet yazıları yollanmıştır. Bugün ise, Allah'ın dinine tâbi olmanın nasıl gerçekleştirilebileceği bir kez daha ifade edilmektedir. Çünkü '**tevbe kapısı**' kapanmak üzere-dir. Hesap günü yaklaşıyor. Allah'ın umumi rahmeti icabı bir daha ikaz yapılarak insanların selamete çıkmaları için "**Düstur**" adı verilen bu kitap yazılmıştır. Bu arzu Allah'ın bir lütfu olarak, "**İnnehû âlimun bizatissûdur**" sırrı icabı bütün varlıklarda tecelli eder.

Hûd sûresi 112. âyetinde, "**Artık emrolunduğun gibi istikamet tut,**" buyuran Allah'ımız, Peygamberinden dosdoğru olmasını, yani kendi nizamına ve arzusuna uymasını istemektedir. Çünkü Peygamber halka örnek olacaktır. İnsan varlığının dışındaki her varlık Allah'ın nizamına uymaktadır. Her varlık kendi hudutları dâhilinde faaliyet gösterirken, insanlar varlıklarını istikametlerinden çıkarmaya çalışmaktadırlar. Genetik ile oynayarak ve çevreyi kirleterek ekosistemi bozmaktadırlar. Böylece Allah'ın tabiattaki programı da bozulmuş olmaktadır. Hâlbuki tabiatın Allah'ın nizamı içinde devamı

gerekmektedir. Allah'ın düsturu Allah'ın ilâhî rahmetini ve nizamını işaret etmektedir.

Düstur, bir nizamdır. Gerçi yaşadığımız bir dünya nizamı vardır; ancak düstur, **Allah'ın Peygamberleri ile bildirdiği nizama işaret etmektedir.** Dünya hayatında her varlık kendi hududu içinde yaşadığı zaman tabiata uyum sağlar.

Allah'ımız âlemleri halkederek onları va'z ettiği nizam içinde hareket ettirmektedir. İnsan, Allah'ın koyduğu tabiat kanunlarına da uymak mecburiyetindedir.

Tâhâ sûresi 81. âyetinde insan için;

"Kulû min tayyibât mâ razaknâkum ve lâ tatgav fîhi..."

"Sizleri rızıklandığımız tayyibattan (maddî ve manevî rızık) gıdalanın ve Hû hakkında azgınlık (nankörlük) etmeyin..." buyrulmaktadır.

İnsanlar dünya yaşamı için tabiattaki nizama (yani esasta Allah'ın nizamına) uyuyorlar; peki, manevî hayat için Allah'ın nizamına niçin uymuyorlar? Allah peygamberi ile nizamını nâsa bildirmiş ve onları ikaz etmiştir. Ancak insanlar kendilerine göre din icat etmekten geri durmamışlardır.

Bugün dünya insanları, *'İlmî ve felsefî nizamı biz koyacağız'* iddiasındadırlar. Yani, *'Allah'ın nizamı değil bizim nizamımız'* demektedirler. Hâlbuki onların nizamı değil Allah'ın nizamı geçerlidir. Baki olan O'nun nizamıdır. İnsanlar hüküm vermektedirler; ancak mülk Allah'ın değil midir?

Allah'ımız uyarıcı olarak ilâhî âlemden bir varlığı dünyaya gönderseydi o zaman dünya şartlarının o varlığın durumuna göre tanzim edilmesi icap ederdi. Bu âlemdeki şartlar da Allah'ın nizamıdır. Allah'ın bu nizamının değiştirilmeye çalışılması makbul olmasa gerekir.

Allah'ımız sonsuz rahmeti ile insanlara kendi aralarından ve onlar gibi görünen elçiler irsal eylemiştir. Eğer bir melek peygamber gelseydi bu sefer de onun va'z ettiklerini dinlemeyecek ve *'Biz onun yaptıklarını yapamayız o bir melek, biz ise insanız'* diyeceklerdi. Böylelikle bu tatbikat onların hayrına olmayacaktı. Allah'ın düsturu demek, Allah dinini tatbik etmek demektir. Allah dininden başka bir din aramak Allah katında asla kabul edilmez.

Maide sûresi 3. âyetinde,

"Elyevme ekmeltu lekum dînekum ve etmemtu aleyküm ni'metî ve radîtu lekumul islâme dînen."

"Bugün sizlere dininizi ikmal ettim ve üzerinize nimetimi tamam ettim ve sizler için din olarak İslâm'a razı oldum."

Âyeti ile din belli olmuştur ve insanlar için Allah tarafından seçilmiştir.

Düsturdan murat, Allah'ımızın bildirmiş olduğu yolda, Allah'ın arzu ettiği bir şekilde yürümektir. Peygamberimizin, **"Size iki emanet bırakıyorum; Allah'ın kitabı ve Ehli Beyt'im.."** hadîsi, Peygamberimizin düsturudur. Bir de, **"Benden nakledilen sözler eğer Kur'an'a uygunsa ve insanların hayrına ise benimdir,"** hadisi vardır. Bu hadis de peygamberimizin düsturudur.

Geçmiş zamanlardan nakledilen rivayetlerde O'nun insanlığın hayrına olan sözlerine hilaf bulunursa, o haberleri tereddütle karşılız. Esas düstur budur; hedef bellidir. Kur'an'da ve Peygamberimizin hadislerinde birbirine tezat teşkil eden ifadeler yoktur. Sebebi de Peygamberimizin söyleyeceği her iki söz de Hakkın zâtından çıkmıştır, onlar Allah'ın tevhidini ifade eder.

Nisa sûresi 69. âyetinde,

"Ve men yutı'llâhe verresule feülaike ma'aleziyne en'amallahü aleyhim minennebiyyiy-

*ne vessıddıykıyne veşşühedai vessalihıyne
ve hasüne ülaike refıykan"*

"Ve kim Allah'a ve Resûl'e itaat ederse işte onlar Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberle ve siddiklerle ve şehidlerle ve salihlerle beraberdirler. İşte onlar ne güzel refîktirler. " buyrulmaktadır.

İslâm içinde geçmiş zamandaki tatbikatlar, Allah'ın o zamandaki arzusuna göredir. O zamandaki tatbikatları bugüne taşımak makbul değildir. Sevgili Peygamberimiz İslâm'ın anayasasını beyan etmiştir. Uygulamalar her zamanda muhtelif olabilir, zaten Zamanın İnsanı'nın beyanları Kur'an'ın özüne ve ruhuna aykırı olmaz. Kur'an'ın her zamana hitap eden açılımlarıdır.

Allah'ımız varlıkları yarattığında bu yaratmasından kaynaklanan bir idrak ve mânâ vardır. Bir insan Allah'a göre doğru ise, diğer hadiseler onun tercih ettiği doğrultuda yürüyecek demektir. Menfî gibi görülen olaylar ise, kişinin Allah yolunda sabit olmasını sağlamak içindir. Peki, Allah'a göre doğrulmak nedir? Allah'ımız kulların doğru olmasını nasıl istiyor ve nasıl kabul ediyor? İşte "**Düstur**" bunların açıklanması için yazılmıştır.

Allah'ımızın ilmi ve feyzi elbette bu kitapta yazılanlarla sınırlı değildir. Her geçen zaman içinde daha ileri açılmalar olacağı da muhakkaktır.

Her insanın ilham ve düşüncesi değişiktir. Bu bakımdan bu kitaptaki yazıları herkes kendi ilham ve fikrine göre alacaktır. Bu da her şeyin namütenahi olduğunu, yani Allah'tan var olduğunu ifade eder.

Allah'ın hususiyetine ait konular anlatılırken tevhide dikkat etmekteyiz. Bu noktada anlatım ve aktarımda lisandan kaynaklanan sorunlar olabilmektedir. Esas olan konunun idrak edilmesidir. Bir yerde bu da makam işidir. Yüksek mânâlar içeren manevî konuları aktarmada yaşanan sıkıntılar, dünyevî lisanın kifâyetsizliği olarak görülmelidir. Bu kitaptaki Kur'an âyetlerinin meâlleri Allah'ın bizlere lütfettiği anlayış ve idrak ile yazılmıştır. Âyet meâllerinde geçen **Hüve/Hu**, Hüve sırrını işaret etmektedir. Ancak mutlaka bu kadardır, başka mânâları yoktur denemez.

Bildiğimiz ve bilmediğimiz bütün âlemlerde Allah'ın nizamı devamdadır. Dünyadaki yaşam nizamı ile başka âlemlerdeki yaşam nizamı değişik olabilir. Ancak **âlemlerdeki düstur değişmez**; Bütün âlemler için Allah'ın tevhidi esastır ve hedef "**Lillahil Vahidil Kahhar**" dır. Düstur kitabı, **İnkılâb-ı Kebir** zamanındaki ve **Lillahil Vahidil Kahhar**'a varıştaki fikriyatı açmak maksadını taşımaktadır.

Hüve't Tuvfikur Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

DÜSTUR

Bismillahirrahmanirrahim

Düstur, kelime anlamı olarak; genel kural, kaide, yasaları içine alan kitap, bir şeyin doğrusu, tutulan doğru yol mânâsındır.

Rabbimiz İslâm düsturu ile yürüyenlere büyük bir rahmet ve güzellik lütfetmektedir. Çünkü tutulan bu yol ahirette de devam edecektir. Bu düstur dikkate alınmıyorsa doğru bir yol tutulmuş olmaz.

İnsanlar kendi arzularına uygun olmayan şeyleri kabul etmezler. Ama ilâhî yaratıcının bizleri tasavvur edip yaratmasındaki arzuya uymadıkları halde, doğru yaptığını iddia eden kişiler de vardır. Bu, Allah'ın düsturuna ve nizamına uyulmamış olduğunu göstermektedir. Allah'ımızın kendi arzusuna uymayan bu gibi yanlış düşünceleri kabul etmeyeceğini bilmek icap eder.

Düstur, Allah'ın nizam-ı ilâhîyesidir. Allah, insanların nasıl hareket etmesi lazım geldiğini bildirmiştir. Allah'ın arzu ve tavsiye ettiği şekilde yürümek ve ilâhî nizama uymak Allah'ın düsturudur. Böylelikle sosyal yaşam da bir nizam içerisinde yürür. Manevîyatta da Allah'ın göstermiş olduğu sebirden (manevî yol) yürü-

nürse Allah'ın düsturu kabul ve tasdik edilmiş olur. Nitekim Kur'an'da "**sebil**" kelimesi beyan edilmiştir.

İbrahim sûresi 12. âyetinde,

"Ve ma lena ella netevেকেle alellahi ve kad hedana sübülena ve lenasbirene ala ma azeytümuna ve alellahi fel yetevেকেli'l mütevekkilun."

"Biz neden Allah'a tevekkül etmeyelim ki, (kesinlikle) bizi sebillerimize (manevî yol) hidayet eyledi. Bize verdiğiniz eziyete muhakkak ki sabredeceğiz. Tevekkül edenler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." buyrulmaktadır.

Düstur, Allah'ın peygamberleri ile bildirmiş olduğu Allah dinidir. İnsanlar din ve manevîyat hakkında herhangi bir araştırma yapmadan birçok şey uydurmuşlardır. O zaman bu şekilde yürüyenler, Allah'ın düsturuna değil, kendi uydurduklarına uymuş olmaktadırlar. Düstur sadece bu dünya yaşamında değil, diğer âlemlerde de uyulması gereken bir yoldur. **Düstur, 'hakikatü'l hakayık' noktası olan ilâhî gönülden zuhur eden nizama tabi olmaktır.**

Allah'ın düsturunun dışındaki yollar insanları sela-

mete çıkarmaz. Kur'an'da, "**Sizi İmamlarınızla birlikte davet edeceğiz**" (17/ 71) beyanı yazılmıştır. Burada zikredilen "**İmam**" Allah'ımızın yakınlık verdiği ilâhî gönül noktası olmalıdır. Kişi kendisi için Allah'ın yakınlık verdiği bir gönül noktasını imam olarak arzu etmelidir.

Düstur, Allah'ın nizamını, Allah'ın arzu ettiği ve Peygamberimizin bildirdiği gibi aynen tatbik etmek demektir.

Ahkâf sûresi 13. âyetinde,

"İnnelleziyne kâlû rabbünallahü sümmes-tekâmû felâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn."

"Şüphesiz: "Rabbimiz Allah'tır," diyenler sonra da istikamet (manevî yol) tutanlar... Artık korku yoktur onların aleyhine ve onlar mahzun da olmazlar." buyrulmaktadır.

O halde ancak Allah'ın nizamında dikkatli yürüdüğü takdirde kişinin samimi olduğu anlaşılabilir.

Nâs, bugüne kadar Allah'ın nizamına ters düşerek ve maneviyatın dünyaya uymadığını iddia ederek Allah'ın nizamını saptırmaya ve bozmaya çalışmıştır. Bu da kendilerinin aleyhine olmuştur. Bütün bunlara rağmen

men Allah'ın yine de bir rahmet ve ikazı vardır ki, “**Düs-
tur**” budur.

KUR'AN'DA ALLAH'IN NİZAMINI BİLDİREN BAZI ÂYETLER

Bismillahirrahmanirrahim

Düsturun beyan edildiği kitap Kur'an-ı Kerîm'dir. Kur'an, âlemler için anayasadır.

Kur'an-ı Kerîm'de Allah'ımızın nizamını bildiren âyetlerden bazıları şunlardır:

En'âm sûresi 153. âyet,

"Ve enne haza sıratıy müstekıymen fettebi'uhü ve lâ tettebi'ussübüle feteferreka biküm an sebiylihi zaliküm vassaküm bihi le'alleküm tettekune."

"Ve işte budur benim sırat-ı müstakîmim. Artık Hû'ya tâbî olun. (Başka) sebillere (yollara)tabî olmayın ki, sizi Hû'nun sebîlinden tefrike düşürmesin. İşte size Hû'yu tavsiye eder; umulur ki takva edersiniz."

Allah'ımızın yaratma maksadına uymamız için Allah'ımızın nizamına uymak gerekir. Aksi hal-

de Allah'ımızın bizi yaratma esas ve arzusuna uymamış oluruz.

A'raf sûresi 185. âyet,

"Evelem yenzuru fiy melekutissemavati vel'ardı ve ma halekallahü min şey'in ve en asa en yekune kadikterebe ecelühüm febieyyi hadiysin ba'dehu yü'minune"

"Göklerin ve yeryüzünün hükümranlığına Allah'ın (her şeyi) bir şeyden yarattığına ve ecellerinin yaklaşmış olması ihtimaline (hiç) nazar etmediler mi? Hû'nun (sözünden) sonra hangi söze inanırlar?" buyrulmaktadır.

Âyette buyrulduğu şekliyle Allah'ımız bu âlemleri "**Kün**" emri ile halkeylemiştir. Bugün her şeyin tek bir maddeden (atom) var olduğu sonucuna varılmıştır. Allah, her şeyi '**bir**' şeyden yaratmış olmakla esasta kendisinden var ettiğini işaret etmektedir. Hz. Süreyya isim zikretmeyerek '**Şey**' kelimesi ile ifade buyurmuşlardır. Bugün **Hüve** ile işaret edilmektedir.

A'raf sûresi 29. âyet,

"Kul emere rabbiy bilkıstı ve ekıymu vücuhüküm inde külli mescidin ved'uhü muhli-sıyne lehüddiyye kema bedeküm te'udune."

"De ki; "Rabbim kıstı (adaleti) emretti. Her secde yerinde vecihlerinizi (namaza) ikame edin ve dini yalnız Hû'ya halis kılarak Hû'ya dua ediniz. Sizi ibda eylediği (başlangıçta yarattığı) gibi iade olunacaksınız."

Kıst, adalet anlamına gelir; ancak **Zamanın İnsanı** o zamana göre tarif edilen adaleti işaret etse gerekir.

Âyette, "**Rabbim kıstı emretti,**" buyrulmaktadır. Burada '**Kıst**' kelimesi zaman ve mekândan ari ve berî olarak Allah'ımızın koymuş olduğu hudutlar içinde kalmayı ve haddi aşmamayı işaret etmektedir. Allah'ımız '**kıst**'ı Resûl ile bildirmektedir. Resûl'ün bildirmiş olduğu kıst ile kullar arasında adalet tatbikatı yapılır. Şu halde kıst adaletin yerine getirilmesinin ana maddelerini teşkil eden hususiyet olsa gerektir. Böylece Resûl tarafından bildirilen kıst adaletin tecellisine vesîle olur. Kıst, yaratının varlıkları yaratmasındaki ilâhî maksadıdır. O halde kişi bütün varlıklara Allah'ın lutfetmiş olduğu rahmetine göre davranmalıdır. Varlıklar maneviyatla düşünüldüğünde bir değer ifade eder.

Bu âyet Allah'ın arzularının sonsuz olduğunu göstermektedir. Bu âyet aynı zamanda Allah'ımızın, "**Küntü kenzen mahfiyyen fe ahbebtü en u'refe halaktu'l-halke liya'rifûnî - Ben gizli bir hazine idim. İrfan**

olunmayı sevdim ve halk olunanları irfan olunayım diye halk eyledim." arzusunun tezahürüdür.

Allah'ın maneviyatta yetiştirdiği gönüllerin çok daha ileri tatbikatlar için hazır olması lâzımdır.

Yunus sûresi 47. âyet,

"Ve liküllü ümmetin resul feiza cae resulühüm kudiye beynehüm bi'l kıstı ve hüm la yuzlemun."

"Her ümmet (topluluk) için bir Resûl (Risalet noktası) vardır. Öyle ki, Resûlleri onlara gelince, aralarında kıst (adalet) ile kaza edilir, ve onlara zulmedilmez."

Resûl Allah'ın nizamını yerine getirir. Halk peygambere uyarsa Allah'ın düsturuna uymuş olur, ki arzu budur. Allah'ın seçtiği '**Kıst**' noktası olan peygamberler ve velilerdir. Bu, Allah'ın insanlara rahmetidir.

Allah'ımız kulların kendine yönelip yaklaşmasını büyük bir hasret ile istemektedir. Kul, Allah'ın arzusunu O'nun düsturunu tatbik etmekle yerine getirmiş olur.

Anne, yavrusuna karşı daima şefkatlidir. Yavrusu iyi de olsa, fena da olsa o daima annelik şefkati ile dav-

ranır. İnsanı yaratan Allah da kullarına karşı çok şefkatlidir, asıl anneye şefkati veren odur.

Kasas sûresi 77. âyet,

"Ve ahsin kema ahsenallahü ileyke."

"Ve Allah'ın sana ihsan ettiği gibi ihsan et."
buyrulmaktadır.

Kul Allah'a nasıl ihsan edebilir? Kul Allah'ı '**tahsin**' etmelidir. Allah'ın ihsanlarını zikretmeli ve şükretmelidir. "**Ya Rabbi! Bu verdiklerin de senin.**" diyerek Allah'a şükretmelidir. Bu Allah'ı tahsin etmektir. Bu tahsin imandandır. **Siz hakikatte var olmadığınız hâlde, Allah sizlere varmışsınız gibi hitap ediyor.** Bu, Allah'ın '**Musavvir**' ismindeki arzusudur. Allah o arzusuna kıymet verir. Kişi de böyle düşünür ve Allah'a tâbi olursa, Allah'ın görür gibi ibadet olunma arzusu olan '**ihsan**' hâli ebediyet kazanır ve insan da bu arzuya paralel olarak ebediyet kazanır.

Bir kimse gördüğü zaman gözünün farkına varır; işittiği zaman kulağının farkına varır. Bu, Allah'ın '**El İnsan**' ile âlemleri seyretmesine bir misaldir. Kişinin bu idrak ve imanda yaşaması kendi varlığının baki kalmasına vesiledir.

Âl-i İmrân 31. âyet,

"Kul in küntüm tuhibbunallahe fettebi'uniy yuhbibkümullahü ve yağfir leküm zunubeküm vallahü ğafurün rahiyün."

"De ki; Eğer Allah'ı seviyor iseniz, bana tâbi olun ki Allah sizleri sevsin ve günahlarınıza mağfiret eylesin. Ve (andolsun) Allah Gafur'dur, Rahim'dir."

Bana uyun emri, peygambere ve Zamanın İmamı'na uyun demektir. "**Bana uyun**" emri, **Deryayı Nuru Muhammed**'e uyun, yani Allah'a tabi olun demektir ki, "**Allah Muhammed**" noktasıdır.

İsra 35. âyet,

"Ve evfü'l keyle iza kiltümvezinu bi'l kıstasi'l müstekıym zalike hayrün ve ahsenü te'viylâ."

"Ve ölçtüğünüz zaman ölçüyü tam ifa edin. Ve kıstas-ı müstakîm ile tartınız. (Zamanın İnsanı'nı ölçü alınız) İşte bu hayırlı olandır ve akıbet bakımından daha güzeldir."

'Kıstas'ta mutlaka o **Zamanın İnsanı**'nı ölçü al-

mak şarttır. Yani onu örnek almak gerekir. Geçmiş mezhep kurallarını değil de Zamanın Sahibi'ni, yani velâyet sözlerini kıstas olarak almak icap eder.

Ahzab 62. âyet,

"Sünnetullahi fiylleziyne halev min kabl ve len tecide lisünnetillahi tebdiylâ."

"Allah'ın daha önce gelip geçenler hakkındaki sünneti (nizamı) budur. Allah'ın sünnetinde (nizamında) asla bir tebdil (değişme) bulamazsın."

Sünnetullah, Allah'ın hakikat-i Muhammediye marifetiyle '**El İnsan**' olarak Zamanın Sahibi'nden görünmesidir. Bu ilâhî düsturdur.

Kur'an'da buyrulduğu şekliyle yeryüzünde ibret olsun diye bir takım âyetler, yani işaretler gelecek nesillere bırakılmıştır. '*Her şeyi tabiat yapıyor, geçmiş medeniyetlerin helâk olması da tabiat olaylarındandır*' denilmektedir. Her şey tabiat ise bu işaretleri de tabiat mı bırakmıştır? Geçmiş kavimlerden ilim ve teknikte çok ileri olanlar da vardı; ancak Allah'ın nizamını inkârlarından dolayı helâk edilmişler ve gelecek nesillere ibret olmuşlardır. Bu konu ile ilgili olarak Kur'an'da birçok anlatımlar vardır, ki bunlara kısaca denilmiştir.

Peygamberimizin bizlere bıraktığı emanetler olan Allah'ın kitabı ve O'nun sünnet-i seniyyesi ki, O'nun yolu olan **Ehl-i Beyt** yoludur. O halde bu âyet Ehl-i Beyt'in, yani Allah'ın nizamının dışına çıkmadan yürümenin de bir işareti olmaktadır. Allah'ın sünneti Peygamberin sünnetidir. Allah ve peygamberini ayırmamak ve '**tevhid**' ile görmek icap etmektedir.

ALLAH'IN NİZAMINA UYMAYAN
TOPLUMLARIN AKİBETİ. ALLAH'IN
NİZAMINA UYMA MECBURİYETİ.
ALLAH'IN NİZAMINA VE ŞARTLARI-
NA UYMAK DİĞER VARLIKLARLA
UYUM SAĞLAMAK İNSAN İÇİN
MECBURİYETTİR

Bismillahirrahmanirrahim

Bugün nâs içerisinde çok çeşitli inançlar vardır. Bu inanç salıklarına ait olan mabetler ise mimarlık şaheserleri olarak yükselmekte, bunların yapımında en son teknolojiler kullanılmaktadır; ancak buralarda Allah'ın arzu ettiği ve makbul tuttuğu iman eksikliği görülmektedir.

Bir toplum, ilâhî yaratıcının arzusu paralelinde yaşamazsa o toplumun devamlılığı olamaz. **Dünya insanların pek çoğu bugün Allah bize karışmasın, biz istediğimiz gibi yaşayalım arzusundadırlar.** Acaba bu düşünce, Allah'ın müdahalesini önleyebiliyor mu?

Eğer bir toplum Allah'ın arzusuna uygun hareket ederse, o topluma Allah'ın hususi lütufları olur. Mesela muhtaç kimselere yardım edene Allah ihsan yapar, Allah rızası için verene daha fazla lütfolunur. En önemli husus

Allah'ın düsturudur Neden en önemlidir? Çünkü Allah nizamını böyle kurmuştur. Devletlerin kendi kanunu ve programı var da, ilâhî yaratıcının kendi nizam ve programı yok mu?

Eskiden beri gelen bir düşünce tarzı vardır; Allah'ın varlığına iman ettiklerini söyleyen bazı kimseler, "*Bizler Allah'a inanıyoruz, ancak peygamberi kabul etmiyoruz. Çünkü Allah ile kul arasında aracı olmaz.*" demektedirler. Böyle söylemekle acaba Allah'a yaranacaklarını mı düşünmektedirler?

Bu fikriyat geçerli değildir. Neden? Çünkü Allah'ımız bu teşkilatı peygamberlik müessesesi ile kurmuştur. Allah'ımız, "**Bana yakınlık bulmak istiyorsanız sizlere irsal eylemiş olduğum peygamberler ile bana yaklaşınız.**" buyurduğu hâlde bu nizama uymamak makbul değildir.

Bugün Peygamberimizi Kur'an'dan ayırmak istiyorlar, ancak Peygamberimizin sözleri Allah sözleridir ki, düsturdur.

Nisa sûresi 150-151. âyetlerinde,

"İnnelleziyne yekfürune billâhi ve rüsühî ve yüriydune en yüferriku beynallahi ve rüsühî ve yekulune nü'minü biba'dın ve nek-

*fürü biba'dın ve yürüydune en yettehızu bey-
ne zalike sebiylen. Ülaike hümülkafirune
hakkan ve a'tedna lilkafirıyne azaben mü-
hiylen"*

"Muhakkak ki; Allah'a Hû'nun resûllerine kâfir olanlar ve Allah ve Hû'nun resûllerinin arasını ayırmak isteyenler. Bazısına iman ederiz, bazısına kâfir oluruz diyenler. Bunların arasında bir sebil (yol) tutmak isteyenler. İşte onlar gerçekten kâfir olanlardır. Biz kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırladık." buyrulmaktadır.

Nahl sûresi 36. âyetinde ise,

*"Ve lekad beasna fiy külli ümmetin resulen
enibüdullahe vectenibü't tağut feminhüm
men hedallahü ve minhüm men hakkat aley-
hi'ddalâleh fesıyrü fiy'l ardı fenzuru keyfe
kâne akıbetü'l mükezzibiyn"*

"Ve andolsun ki Allah'a ibadet etsinler ve tağuttan (azgınlıktan) sakınıp kurtulsunlar diye her ümmet (topluluk) içinde bir Resûl (risalet noktası) baas ettirdik (vazifeli kıldık) Onlardan Allah'ın hidayet ettikleri ve onlardan üzerlerine dalaletin hak oldukları

vardır. Artık yeryüzünde gezip dolaşın da yalanlayanların akıbetinin nasıl olduğuna bakın," buyrulmaktadır.

Bu âyette de işaret buyrulduğu gibi peygamberlere itiraz edenlerin akıbetleri helâk olmaktır.

Kasas sûresi 59. âyetinde,

"Ve ma kâne rabbüke mühlike'l kura hatta yeb'ase fiy ümmiha resulen yetlu aleyhim ayatına ve ma küнна mühliki'l kura illâ ve ehlüha zalimun."

"Ve Rabb'in şehirlerin merkezi içinde kendilerine ayetlerimizi tilâvet eden bir resûl bas ettirmedikçe (vazifeli kılmadıkça) beldeleri helâk edici değildir. Ve biz beldelerin halkı zalimler olmadan helâk etmeyiz." buyrulmaktadır.

Burada peygamberliğin çok mühim bir faktör olduğu ve en önemli noktanın peygambere itaat olduğu görülmektedir. Böylelikle *"Biz Allah'a inanıyoruz, Peygamber geldi ve gitti,"* diyerek fikir yürütenlerin de kat'i bir imana sahip olmadıkları aşikâr olmaktadır.

Peygamberleri inkâr edenler tam mânâsı ile dini

bir hayatı nasıl yaşayacaktır? İbadetlerini nasıl yapacaklardır? Eğer peygamber bir kenara konulacaksa, Allah'a nasıl yol bulunacaktır? Bu gibi fikirleri benimsemiş olanlar, peygamberlik müessesine karşı çıkmaktadırlar. Ancak Allah'ımız, Kur'an'da hep risalet noktasını vurgulayarak, O'na tâbi olunmasının kesin şart olduğunu buyurmuştur.

Risalet noktası olan gönlün, hakikatte Allah'ın açıldığı gönül noktası olduğuna işaret edilmiştir. Nâsın Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesi konusunda yeterli bilgisi yoktur. O yüzden Allah'ımız nâsa, kendi aralarından bir Resûl ba's eyleyerek kendisini tanımalarını arzu buyurmuştur.

Bu dünya tatbikatından başka, Allah'ımızın namütenahi âlemleri ve buralarda da nice tatbikatları söz konusudur. Bunların hangi hususiyetlere sahip olduğunu bilemiyoruz. Allah'ımız, "**Yaşamış olduğunuz bu âlemde Beni nasıl tanıyıp bilmenizi istediğimi irsal eylemiş olduğum Resûl noktasından tahsil edebilirsiniz.**" buyurmaktadır.

Peygamber geldi ve gitti denilirse ve O'nun varisi olan Zamanın İnsanı kabul edilmezse o takdirde manevîyatın tekâmülü inkâr edilmiş ve bu tekâmülden istifade edilmemiş olunur. Çok bilgili ve yetişmiş olduğunu iddia eden kimseler, dünyadaki maddi terakkiyi Allah'ın

lüt fetmiş olduğu ilhamlar olarak değ erlendirmekten kaç ınmaktadırlar.

Kur'an'daki mucizelerden birisi de ş udur: Kur'an'ın ö züne bakıld ığında her zamanın kitabı olduğu ve her zamanda yaş ayan insanlara hitap ettiğ i görülecektir. Bu yön üyle de Kur'an eş sizdir.

Sevgili Efendimiz, Kur'an-ı Kerî m'i bize ilâ hî bir dü stur olarak bildirmiştir. Hadis-i ş erîfleri de Kur'an'ın açıklamasıdır. Allah'ımız bunu bir program dâhilinde lüt fetmiştir. Hz. Âdem'i yaratmış ve Hz. Âdem'den sonra da halkın nasıl hareket etmesi lazım geldiğ ini ilâ hî kitaplar da bildirmiştir. Kur'an'ı da bizlere tekâmül edebileceğ imiz bir merhale, bir dü stur, bir uyarıcı olarak irsal eyle miştir.

Allah'ın bütün peygamberleriyle lüt fetmiş olduğu ş eriat-ı ilâ hîyesi dü sturdur. İ man edenler Allah'ın nizam-ı ilâ hîyesinde doğ ru bir ř ekilde yürüyebilmek için Allah'ın dü sturunu takip ederler. O dü stura uymayanlar helâk olmuş lardır. Nitekim Kur'an-ı Kerî m'de bunun ö rneklerini görmek mümkündür.

Lût Peygamber Hz. İbrahim'in yeğ enidir. İ kisi de nebidirler ancak Hz. İbrahim aynı zamanda Resûldür. Her ikisi de Kenan diyarında idiler. İ kisinin de peygamber olması dolayısıyla birinin bir baş ka topluluğu uyar-

mak için Kenan diyarından ayrılması icap ediyordu. Hz. Lût bunun üzerine başka beldelere, *Sodom* ve *Gomor-ra*'ya gitti. Burada çok gayret göstermesine rağmen oradaki kimseler Allah'ın nizamına ve şeriatına, yani düsturuna tabi olmak istemediler. Rabbimiz de onların helakine karar verdi. Bu kararı Hz. Lût'tan evvel, '**Zamanın Resûlü**' olması hasebiyle Hz. İbrahim'e bildirmek üzere melekler gönderdi. Burada Allah'ımızın düsturu icabı her zaman için dünyada Allah'ımızın rahmet-i ilâhîyesinin insanlara lütfedildiği bir gönlün icra yaptığı görülmektedir. Zamanın ferdiyetine sahip olan bu İnsan, **Âdem** sırrına sahibiyeti ile **Zamanın İmamı**'dır. O bakımdan Rabbimiz ilâhî hükmünü görüldüğü gönül noktasından tatbikata koymaktadır. Bu, Allah'ın düsturu ve nizamıdır.

Allah'ın Nizamının Dışına Çıkmak Ne Demektir?

Dünyanın kuruluşu Allah'ın nizamı içindedir. Allah insanı bir maksada müstenid olarak yaratmış ve bir nizam ve program belirlemiştir. Bu, **Allah dinidir**. İnsanlar, bu hususi arzunun mânâsını idrak edememiş, Allah'ın ilâhî nizamına karşı birçok nizamlar ve programlar icat etmişlerdir. Dünya yaşamında olduğu kadar manevî hayatta da çeşitli fikirler icat edilmiş, bu yüzden nâs dinlere, mezheplere ve fırkalara ayrılmıştır.

Düstur, Allah dininin nizamı ve Allah'ın insanlar-

dan uymalarını beklediği kurallardır. Eğer insanlar zamana uymuyor diye bu ilâhî kanunları kendi arzularına göre değiştirip tatbik ederlerse, ilâhî düstura uymamış olurlar. Dünyada zuhur etmiş olan kavimler ve medeniyetlere bakıldığında hepsinde bir başka tatbikat olduğu görülecektir.

Allah dini dışında insanların din olarak kabul ettikleri inançlarda da yozlaşmalar görülmektedir. Meselâ; Budizm, Hinduizm, Zerdüşizm (Mecusilik) vb. gibi. Onlar da amaçlarından sapmışlardır. Böylelikle insanlar fikren seyyal bir topluluk haline gelmişlerdir.

Kişi kendisini başkaları ile karşılaştırdığı zaman en yüksek makamın kendisine ait olduğunu düşünür. Bir kimsenin başkalarını küçük görmesi yaratılış hakkında bir bilgisi olmadığını gösterir. Medeniyet bu mudur? Yoksa medeniyet Allah'ın bizleri yaratmasındaki arzuyu idrak midir?

Allah bizlere rızığımızı temin edecek ve yaşanacak bir dünya vermiştir. Yıllar sonra insanlara petrol, kömür vb. şeyler lâzım olacak diye bunları yer altına depo etmiş ve hazırlamıştır. Şimdi insanlar bu madenlerin kavgasını yapıyor. Hâlbuki rızıkı Allah verir. Toprak Allah'ın emri ile hareket eder.

A'raf sûresi 10. âyetinde,

"Ve lekad mekkennaküm fiyl'ardı ve ce'alna leküm fiyha me'ayışe kaliylen ma teşkürüne."

"Ve andolsun biz sizleri yeryüzünde yerleştirdik ve sizlere orada geçimlikler kıldık. Ne kadar az şükrediyorsunuz?" buyrulmaktadır.

Fakat insanlar bu kıymeti takdir edememişlerdir.

Nizamı bozmak sadece bir tek nokta için değil, bütün nizamın içerisinde olanların nizamını bozmak demektir. Çünkü bütün varlıklar Allah'ın birliğinden meydana gelmiştir. Her şey birbirine muhtaç olarak yaratılmıştır. Nizamı bozmak, bu dengeyi akamete uğratar.

Din, Allah dini olup bir bütündür. Bu bütünlük içinde Allah sözü ve peygamber sözü birbirinden ayrılmaz. Kelime-i Tevhid'i Hz. Muhammed (s.a.v)'in ismi zikredilmeden söylemek isteyenler vardır; ancak **'Muhammed'siz (s.a.v) şehadet geçerli değildir.**

Hz. Muhammed (s.a.v)'in din ile ilgili konulardaki tatbikatlarını Kur'an'da yok diyerek inkar etmeye kalkışmak doğru dinden sapmaktır. Nitekim bazı tv programlarında Hacc farızasının rükünleri ile ilgili olarak Hz. Muhammed (s.a.v) in uygulamalarını değiştirmeye kal-

kanları görmekteyiz. Kur'an'da açıkça yazmayan konular hakkında dinin sanki bir emri yokmuş gibi davranmaktadır. Hâlbuki Allah'ımız Hz. Muhammed'i (s.a.v) '**usve-i hasene**' (en güzel örnek) olarak göndermiş ve O'na uyulmasını Kur'an emretmiştir. (Yoksa Hz.İsa'nın emirlerine uymayan Hıristiyanlara mı benzemek istenmektedir?)

Hz. Muhammed (s.a.v) bütün âlemlerin resûludur. İslâm bütün varlıklara Allah'ın düsturudur. İnsan dışındaki bütün varlıklar Allah'ın kendilerine verdiği vazifeyi yaparlar. Ancak beşer varlığında şaşma olur. Kim İslâm içinde peygamberin yolundan saparsa onlar yanılmışlardır.

İnsanın terakkisi için devamlılığı olan ruhî bir enerjiye ihtiyacı vardır. Namazda Allah'ı zikir ile terakki hâsil olur. O halde beş vakit namaz, kulu Allah'a yakınlığa taşıyan bir ibadettir. Allah'ımız kendine yakın olmasını istediği için kuluna namaz ile emretmektedir.

Namaz insanı dinde ve imanda sabit tutan bir ibadettir. "**Ve Ben cinni ve insi Bana ibadet etsinler diye halkeyledim.**" (Zâriyat 56) arzusunun bir ifadesidir.

Namazdaki ilâhî mânâyı idrak önemlidir. Bunu Hz.İmam-ı Ali en güzel şekilde tarif etmiştir; savaşta ken-

disine ok saplanınca, "**Ben namaza durayım da oku öyle çıkarın**" buyurmuştur.

Peygamberimiz, "**Bana dünyanızdan üç şey sevdirdi: Nisa (Kadınlar) güzel koku ve gözümün nuru namaz,**" buyurmuşlardır. Namazda Allah'ın sevgisi ile kendini bir mütalaa etmişlerdir. Yani namazda ilâhî kudret ile bir bütünlük hâsıl olmaktadır.

Namaz, Allah ile kulun bütünleşmesini, yani tevhid simgeler. Namaz, insana verdiği ruhaniyet ile beraber bedeni açıdan da zindelik verir. Şurası muhakkak ki, namaz çok yönlü bir ibadettir.

Bazı ülkelerde kadın imamların cemaate namaz kıldırıldığını görmekteyiz. Aslında hiçbir mümine hanım erkeklerin önünde namaz kılmak istemez. Allah'ımızın tatbikatında ilk kadın olan Havva annemiz Hz. Âdem'den yaratılmıştır. Havva Âdem'e tabidir. Bu, Allah'ın nizamıdır. Kişi varlık sebebi olan annesini inkâr edebilir mi?

Allah'ımızın şariat-ı ilâhîyesinin en önemli hususiyetlerinden birisi de, her zaman diliminde uyulup tatbik edilebilir olmasıdır. Şariatın mânâ ve hususiyeti (özü) kaybolmadan yapılan tatbikatlar makbul olur.

Bugün Sevgili Peygamberimizin tarif ve tel-

kin buyurduğu şeriatın zamanımıza hitap eden tatbikatı, geçmiş ulemanın o zamanki yorumlarının bugüne aktarılmak istenmesinden dolayı yapılamamaktadır.

Çeşitli dini inançtaki insan ve toplumların kendi uydurdukları din kurallarını İslâm ũlkelerine ve Tũrkiye'ye kabul ettirmeye çalıştıkları gŕrũlmektedir.

Papa, Hıristiyanlığın temelinin Hz. İsa'nın sŕzlerine değil, eski Yunan medeniyetine ve akla dayalı olduğunu ve bunun sonucunda dinde bir “**zenginleşme**” yaşandığını açıklamıştır. Allah'ımızın va'z etmiş olduğu tevhid inancı nasıl olur da çok tanrıacı bir inanca sahip olan eski Yunan mitolojisi ile ŕrtũşebilir anlamak mũmkũn değildir.

İnsan dışındaki varlıklar Allah'ın onlardaki programının içinde hareket etmek durumundadırlar. İnsanda diğer varlıkların hasletleri olduğu gibi, ayrıca insan, diğer varlıkları Allah'ın programı içinde tatbikata koyabilmektedir. İnsanın tũm varlıklar ũzerinde olması Allah'ın bir dũsturudur. Bu nizamı bozmak isteyenler de vardır. Evcil hayvanlara sanki insanmış gibi davranmak, onları insan mertebesinde gŕrmek, yahut hayvan ve bitkilerin genetik yapıları ile oynayarak Allah'ın onlar için çizmiş olduğu programın dışına çıkarmak gibi.

Allahın programının dışına itilmek istenen varlıklar insandan davacı olsa ne olacaktır. Kur'an'da, **“Muhakkak ki Allah haddi aşanları sevmez.”** buyrulmaktadır.

Maddî ve manevî olarak Allah'ın kurduğu nizam bugün tatbikattan saptırılmaya çalışılıyor ve bunun adına medeniyet deniliyor. Allah'ın nizamı Allah'ın düsturudur. Âlemler bu nizam içerisindedir. Dünya medeniyeti kabul etse de etmese de Allah'ın nizamına mecburdur. Bu nizamı değiştirmek arzusu, insanların kendi kendilerini kandırmalarıdır. İnsanlar dine sonradan ihdas edilmiş uydurmalara itiraz etmeleri gerekirken, adı **İslâm** olan Allah dinini reddetmektedirler. **Allah'ın nizamı, dünyada kul olarak nasıl yaşamak lâzımdır, yaşamın hedefi ne olmalıdır şeklinde mütalaa edilmelidir. Allah'ın bize işaret ettiği asıl hedefi düstur olarak almak lâzımken dindeki teferruatları ve hemen hemen tamamını insanların icat ettikleri bir takım kuralları asıl olarak almak insanları itiraza sevk etmektedir. Hata olan din değil, insanların yanlış değerlendirmeleridir.**

Bugün Allah'ın şeriatı Allah'ın arzusuna göre tatbik ediliyor mu edilmiyor mu? Aslolan budur. Ehl-i zahir Allah'ın şeriat-ı ilâhîyesini bozmuştur. Bu çok mühimdir. Dinde olmayanı dine ithal etmek Allah'ın nizamını bozar. Nizamı bozmak ne demektir? Allah nizamını

kurmuştur. Allah'ın bir programı vardır. Nâsı bu program ile yargılayacaktır. Bu programın nâs için mes'uliyeti vardır. Allah, ilâhi ilim vermiş; ancak dini halka intikal ile vazifeli olanlar ilmi bırakıp insanların giyim kuşamı ile uğraşmaktadırlar.

Yaratanın Nizamına Uymak İcap Eder

İslâm, dünya nimetlerinin Allah'ın lütfettiği şekilde bütün varlıkların istifadesine sunulmasını emretmiştir. Yani bir paylaşım esası vardır.

Kişi zekât verdikçe parası çoğalır. Manevîyatta da böyledir. **Bir insan Allah rızası için hizmet ediyorsa, Allah'ın rahmetini insanlara bildiriyorsa, Allah o kimseyi maddî ve manevî olarak düşürmez.** Allah'ımız o kimsenin manevî makamını yükselttikçe, o makama uygun olarak yaşayabilmesi için maddi imkânlar da lütfeder. Allah'ın bu ihsanına nazar-ı dikkat icap eder.

Aile reisi kazancını ailesine harcamakla mükelleftir. Ailesinin nafakasını temin etmek esastır. Aile reisi kazandığı parayı ailesine harcarken tereddüt etmez. O parada gözü de kalmaz. Çünkü aile reisine Allah bu ilhamı vermektedir. Baba, çocuklarının arasında ayırım yapmaz, yapmamalıdır; ama çocuklardan sanki ayrı tutuluyormuş gibi hisse kapılanlar olur. Evlâdın ba-

baya babanın da evladının aleyhine olması büyük günahlardandır.

Zekât, İslâm'da çok yönlü anlamı olan ve iktisadi yaşamı düzenleyen bir nizamdır. Bu, sermayenin tek elde toplanmasını önlemek ve dünya nimetlerini dünya insanların istifadesine sunmak amacını taşımaktadır.

Faiz meselesine gelince; İslâm para ticaretini yani paranın alınıp satılmasını kabul etmemektedir. Bankalar halktan topladığı parayı sanayide ve kalkınmada yatırım amaçlı kullanmalıdır.

Zengin Müslümanların fakir Müslümanlara yardım etmesi dinimizin bir emridir. Yani zengin bir mes'uliyeti de fakiri korumak ve kollamaktır. Bugün dünyada zengin ülkelerin mal sattıkları, ticaret yaptıkları fakir ülkeleri koruması gerekirken, aksine onları sömürdükleri görülmektedir. Bu dengesizlik dünyada ekonomik krizlere sebep olmaktadır.

Nâs dünya yaşamında bir bütün olduğu halde neden inançta aynı noktada değildir? Dünya yaşamı bir gün nihayete erecektir, ama Allah'ın arzusu olan insan baki kalacaktır. İnsan ahirette de devamdadır. Ahirette insan, Allah'ın kendisine verdiği idrake göre değerlendirilecektir. Onun için insanların inanç yönü de **'bir'** olmalıdır. Muhakkak ki bütün peygamberleri bir araya ge-

tiren nokta olması sebebiyle Hz. Muhammed (s.a.v)'in anlattığı şekilde idrak ve iman da birleşilirse insan "**bir makam**" olarak mütalaa edilir. '**Müslüman Müslüman'ın kardeşidir.**' beyanı icabı böyledir.

Burada şu bir gerçek ki; Allah namütenahi rızıklar lütfetmiştir. İnsanlar bu maddi ve manevi rızıkın "**bir**" olduğunu, yani bir Allah'tan lütfedildiğini idrak etmelidir, ki bir araya gelebilsinler.

İslâm'ın eğitim görüşünü en güzel Hz. İmam-ı Ali ifade etmiş ve "**Evlatlarınızı onların yaşayacağı zamana göre yetiştiriniz**" buyurmuştur. Bu cümledeki hususiyet şudur: Geçmişte meydana gelen tarihsel olaylar geleceğe ışık tutar. O halde gelecekteki ihtiyaçları bugünden saptayarak ona göre bir eğitim sistemi geliştirmek makul olmalıdır. Ancak bu çabalar bir bütün olarak ele alınmalıdır. Yani dünyevî yaşam ve manevi inanç birlikte ele alınmalıdır. Bu şekilde insanlığa daha faydalı olunabilir. Tabi bu yetişmede en büyük amil eğitim kurumlarıdır.

Bugün tıp konusunda yeni ilerlemeler vardır. Akıl bir şeyi isterse vücut onu kabul etmektedir. Meselâ yeni araştırmalarda vücutuna emir vererek hastalığını reddeden kişilerde hastalığın kaybolduğu ortaya çıkmaktadır. Burada enteresan olan şudur; İnsan vücudunu Allah dışında mütalâa etmek mümkün değildir. İşte burada Allah'ın dünü anlatılmaktadır.

Allah'ın dūnu nedir? Kendi varlığının ondan olmadığı inancında olan kişi, sanki yaratılmamış gibi olacaktır. Yani bilgisayardan silinmiş bir program gibi olacaktır. Çünkü fikren ve aklen kabul etmemektedir.

Allah'ın dūnu, Allah'ın dışı değildir. Çünkü Allah'ın dışı diye bir şey olması mümkün değildir Günümüzde insanları kendine cezbedenlere ilah denilmektedir. Moda ilahı, gençlik ilâhı gibi. "*Dini onun için terk etti.*" anlamındaki her şey Allah'ın dūnu anlamındadır. Allah'ın yaşamınızı terk edin diye bir emri yoktur; ancak yaşamı Allah'ın nizamı içinde kullanmak icap eder. Allah'ın muhabbetinin üstünde bir muhabbetle bir yaratılmışa bağlanmak, Allah'ın dūnu demektir. Hz.Pirimiz, "**Kim ki kendi gibi bir ölümlüye tapar o mel'undur.**" buyurmaktadır.

Yaratılış itibarı ile her insan Allah'ın bir arzusuna eğilimli olarak dünyaya gelir. Bunlar, Allah'ın insana lüt-fettiği kabiliyetler olup muhtelifdir. Dünyevî eğitimde bu kabiliyetlere ve eğilimlere dikkat ederek değerlendirme yapmak gerekir. Şöyle ki: Peygamber Efendimiz, "**Emaneti ehline veriniz**" buyurmuşlardır. '**Ehline verin**' beyanı ile kişilerin kabiliyetlerine göre bir değerlendirmeye işaret buyurmuşlardır. Kabiliyet ise Allah'ın bir ihsanıdır.

Eğitimin öncelikle Allah'a ve peygamberine inanç, kişinin yaratılışı ve dünyaya geliş amacı-

nın idraki ile başlaması gerekir. Kendi kültürümüzü nesillere kolaylıkla tatbik ederken, yabancı kültürlerin tatbikinde zorlamalar görülmektedir. O halde, milletimize uygun olan, atalarımızın nesiller boyunca devam ettirdiği kendi kültürümüzdür. Kültürümüzün devamı da onu gelecek nesillere aktarmakla mümkündür.

İlim, milletin kendisinden kaynaklanmazsa, yabancı toplumların ilmini ve kültürünü aktarmak mecburiyeti hâsıl olur, ki bu da nesillerin bozulmasına sebep olur. İlmi almak tamam ama onları taklide hayır.

Hacc, Allah'ın Üzerimizdeki Bir Hakkıdır

Âl-i İmrân sûresi 97. âyetinde,

"Fiyhi ayatün beyyinatün makamü ibrahiyme ve men dehalehu kane aminen ve lillâhi alennâsi hıccülbeyti menisteta'a ileyhi sebiylen ve men kefere feinnallahe ğaniyyün anil'alemiyne."

"Orada beyan olmuş âyetler, makam-ı İbrahim vardır. Ve kim Hû'ya dahil olursa emin (emniyette) olur. Beyt'in (Kâbe'nin) Allah için haccedilmesi insanlar üzerine

farzdır. Güç yetiren kimse Hû'ya sebil (ma-nevi yol) tutsun. Ve kim kâfir olursa da artık Allah âlemlerden müstağnidir (ihtiyacı yoktur)" buyrulmaktadır.

Beytullah sırrındaki İnsan-ı Kâmil'i tasdik, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkı olup, Âdem sırrını tasdiktir. Allah, Halife-i Hakk sırrının tasdik edilmesini istemektedir. Bu tasdik, Allah'ın Musavvir'indeki arzusunu tasdiktir. Hacc menasıkının içindeki rükunlar da pek çok mânâlar ihtiva etmektedir. Âdem'in secde yeri nedir? Diye sorulursa Hz. Süreyya, "**Ben gönlüme gönlüm bana meftunu esîriz.**" buyurmaktadır. Hakkı bulmuş gönül kendine teveccüh edince, "**Teveccühün benden bana**" zuhur eder ki, Allah'ın arzusunun gerçekleşmesidir.

Günümüzde hacc farizasının belli günlerin dışında da yapılmasını isteyenler vardır. Hacc farizasının esas rüknü Arafat vakfesidir. Arafat vakfesi, **Zilhicce'nin 9. günü** öğleden sonra başlar, güneş batıncaya kadar sürer. Bu zamanın dışında yapılan vakfe ibadetleri de sevaptır ama Hacc'ın rüknü olmaz. Çünkü Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) Arafat vakfesini bu zamanda yapmıştır. Zaten '**Zilhicce**' Arapçada "**Hacc sahibi**" demektir. Hz. İbrahim zamanından beri Hacc farızası bu zamanda yapılmaktadır. O halde bu tatbikat Allah'ın evvelden beri peygamberleri ile tatbik ettiği bir emridir. Bütün bun-

lar meydana iken, Hacc'in zamanı ile oynamak İslam'ı yozlaştırmak isteyenlerin halidir. Bu hâl, insanları **İnkılâb-ı Kebir**'e götürür.

Kurban kesmek ibadetinde de Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) en güzel örnektir. Peygamberimiz kurban olarak her defasında iki koç kesmiştir. Bir kurbanı kendisi ve ailesi için, bir kurbanı da ümmeti için kesmiş ve dua etmişlerdir. (Bu gün TV'de kurban için balık(!..) kesilmesini önerenler olması dinin ne kadar hafife alındığını göstermektedir.) Kurbanın cismani mânâsından daha ileri olarak, manevi mânâsına dikkat etmek gerekir. Kurban, sanki diğer zamanlarda et ihtiyacı yokmuş gibi et ihtiyacından kesilmez, kurbanın manevi yönü önemlidir.

Allah insanı arzu buyurmuş ve yaratmıştır. Kendi varlığından halk ettiği insanın kendi asliyyetine teveccühü ve Allah'a ilticayı istemesi doğru olur. İnsan için maneviyatta terakki aşk ve sadakat iledir. Bu aşk ve sevgiyi ifade eden; "**Ben sana kurban olayım ya Rabbim!**" nidasının rumuzu olarak kabul etmesi ve kurban ibadeti ni Allah'a kurban olması şeklinde mütalaa etmesi lazımdır.

Hacılar ibadetlerini yerine getirip şeytanı, yani mekri reddettikten sonra kurban kesmektedirler. Bu bir yerde "**Ya Rabbi! Kendimi sana feda ettim.**" demek-

tir. Bu ibadet insanın Allah'a olan aşkını sembolize eder. İnsan, Allah için kendini feda etmek istemekte, ancak Allah kendinden halk ettiği insana olan rahmetinden dolayı, "**O halde kurban kes! Seni bu fedakârlığı yapmış gibi kabul edeceğim.**" buyurmaktadır.

Hacc menasıkında şeytan taşlama da vardır. Bundaki mânâ, insanın imtihanı için yaratılmış olan mekrin reddedilmesi ve mekrin geçerli olmadığına ikrarıdır. **Recm** taşlama demektir; yani mekir fikriyatının kabul edilmemesidir. Zina eden de recm edilir; Şeytan da recm edilir. Bunların recm edilmesi Âdem programını bozduğu içindir. Yani Allah'ın nizamını bozdukları için recm edilmektedirler.

İnsan, '**Âdem**' ve '**Havva**' olarak yaratılmıştır; ancak Allah'ın nizamını bozan bir durumda recm olur.

Kâbe'yi yedi kere tavaf etmek, bir mânâda Âdem gönlünü tasdik etmeyenlerin nedamet getirmesi ve tövbe için bu tasdiki yapması anlamına da gelir. Çünkü Kâbe, Âdem'in yaratılış arzusunda serzenişte bulunan meleklerin tövbesi için yapılmış **Beytü'l Mamur**'un yeryüzündeki gölgesi mesabesindedir. **Hacer-ü'l Esved**, kalbin fuad (sevdayı süveyda) noktasını temsil eder. Hz. İmam-ı Ali, "**Hacer-ü'l Esved, bizim Bezm-i Elest'teki ikrarımızın suretidir.**" buyurmaktadır. Hadis-i şerifte,

"Hacer-ü'l Esved süttten beyazdı sonra insanların hataları onu kararttı." buyrulmuştur.

Her peygamberin bir sünneti vardır. O peygambere uymak sünnetini yerine getirmek anlamını taşır. Peygamber, yaşamı ile örnektir. Burada önemli bir husus vardır; Peygamberimizde hiçbir peygamberde olmayan daha ileri hususiyetler vardır.

Peygamber neyi kabul ederse, Allah'ın kabulüdür. Neyi reddederse, Allah'ın reddidir. Bu, Allah'ın nizamıdır. Burada Allah'ın arzusu, Allah'ın kullarından ne istediğidir. Bu istediği şey, kulunu yaratma maksadındaki arzusudur. Yani '*Allah beni niye yarattı?*' diye düşünürsek o zaman kulun Allah'a bir şey vermesi gerekir ki, O'nun emrine ve nizamına uymak O'na bir şey vermek demektir. O'nun arzusuna uymak Allah'ın emrini yapmaktır.

Âl-i İmrân suresi 31. âyetinde,

"Kul in küntüm tuhibbunallahe fettebi'uniy yuhbibkümullahü ve yağfir leküm zunubeküm vallahü ğafurün rahiyün."

"De ki; Eğer Allah'ı seviyor iseniz, o halde bana tâbi olun ki Allah da sizleri sevsin ve günahlarınıza mağfiret eylesin. Ve (andolsun) Allah gafurdur, rahimdir."buyrulmaktadır.

O halde Peygamberimizin sünneti Allah'ın kulundan talep ettiği arzuyu ilâhîyesidir. Peygamberimizin sünneti en başta Kur'an'a uymaktır. Allah insana zorluk dilemez.

Bakara sûresi 185. âyetinde

"...Yüriyullahü bikümülysre ve lâ yüriydü bikümül usra "

"... Allah sizlere kolaylık murad eder ve sizler için zorluk irade buyurmaz. " buyrulmaktadır.

Hadis-i şerîfte, "**Müjdeleyin, nefret ettirmeyin; kolaylaştırın zorlaştırmayın.**" (Müslim, Cihâd, 1732) buyrulmaktadır. Hâlbuki bugün din adına yaşamın her safhasını zorlaştırmışlardır. Örneğin İslâm'a uygun evliliğin nasıl olması gerektiği hakkında muhtelif kitaplar yazılmıştır. Ancak uygulanması mümkün değildir. Allah'ın kulluğu kolaylaştırmasını ehl-i zahir tatbiki mümkün olmayan bir zorluğa getirmiştir.

Allah'ın resûlleri ile bildirdiği düstur ana kaidedir. Allah'ın bildirmiş olduğu düstura karşılık düsturlar icat etmeye çalışmak insanların düştüğü en büyük hatadır. Allah'ın bir olan dini Allah'ın düsturudur. Dinler arası diyalog denildiği anda dinsizlik noktasına gelinir; çünkü

"**dinler**" diye bir şey söz konusu değildir. Peygamberimiz; "*Ben sizlere yeni bir din getiriyorum*" buyurmadı ve fakat; "**Sizler için dininizi ikmal ettim ve üzerinize nimetimi tamam ettim. Ve sizler için din olarak İslâm'a razı oldum,**" (*Maide 3*) buyurmuşlardır.

En'âm sûresi 161. âyetinde,

"Kul inneniy hedaniy rabbiy ilâ sıratın müstakîmin diynen kıyemen millete ibrahiyme hanıyfen ve ma kane minelmüşrikiyn"

"De ki; Rabbim beni sırat-ı müstakîme (doğru bir yola), geçerli olan bir dine, hanîf olan (puta tapmayan) müşriklerden olmayan İbrahim milletine hidayet eyledi." buyrulmaktadır. "

O halde din bir bütündür. Dinler değil bir tek din vardır. O da İslâm'dır, Allah dinidir. "**Son din**" diyenler diğer peygamberlerin va'z ettiği Allah dinini farklı değerlendirenlerdir. Bugün nâs öyle bir hâle gelmiştir ki, büyük çoğunluğu Allah yolundan uzaklaşmışlardır. Bazı kimseler imansızlığı yaymak için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Maide sûresi 64. âyetinde,

"Ve kaletilyahudü yedullahi mağluletün ğullet eydiyhim ve lü'ınu bima kalu bel yedahü"

*mewsutatani yünfiku keyfe yeş'a'ü ve leyeziy-
denne kesiyren minhüm ma ünzile ileyke
min rabbike tuğyanen ve küfren ve elkayna
beynehümül'adavete velbağdae ilâ yevmilkı-
yameti küllema evkadu naren lilharbi atfe-
ehallahü ve yes'avne fiyl'ardı fesaden valla-
hü lâ yühıbbülmüfsidiyne"*

"Yahudiler "Allah'ın eli bağıdır," (Allah cimridir) dediler. Onların elleri bağılandı ve bu sözlerinden dolayı lânetlendiler. Bilâkis Hû'nun iki eli de açıktır. Nasıl isterse öyle infak eder. Ve Rabbinden sana indirilen mutlaka onlardan birçoğunun azgınlığını ve küfrünü artırır. Ve biz onların arasına kıyamete kadar sürecek düşmanlık ve kin bıraktık. Her ne zaman harp için bir ateş tutuşdurdularsa Allah onu söndürdü. Ve onlar yeryüzünde fesat çıkarmak için çalışırlar. Ve de Allah, fesat çıkaranları sevmez " buyrulmaktadır.

Arap memleketlerinde de iman noktasında bir gayret görülmemektedir. Vehhabiliğin İngiliz ajanları tarafından desteklendiği bilindiği halde bir kısım Araplar hâlâ Vehhabiliğin peşinden gitmeye devam etmektedirler.

Kur'an, kıyamete kadar bakidir, Kur'an bozulduğu anda kıyamet demektir. Hükmü verecek zât hükmünü verir, o zamanın insanı **Hüve'**den talep yapar.

Düstur, Allah'ın vazifelendirdiği peygamberan ve evliya-i kiram hazeratının bildirmiş olduğu hükümlerdir. Peygamberlerden sonra gelen yorumcular o düsturu, yani Allah'ın nizamını kendi felsefelerine göre değerlendirmişlerdir. Ancak aslolan Allah'ın, "**Kıstas-ül Müstakîm**" olarak irsal eylemiş olduğu gönle (Zamanın İnsanı) ve O'nun bildirdiklerine uymaktır.

Nasih-Mensuh

Kur'an varlıkların hususiyetlerini ortaya koyan bir anayasa kitabıdır. Her zaman diliminde bu anayasanın fikriyatı sabit olmakla beraber **Zamanın İnsanı** ile bu anayasa yorumlanır. Esasta fetva makamı Zamanın İnsanı'na aittir. Çünkü anayasanın zaman ve zemine göre uygulanması muhtelifdir.

Müfessirler Kur'an-ı Kerîm'de birtakım âyetlerin silindiği, yahut hükmünün kaldırıldığı, yani iptal edildiği, hatta Peygamberin birtakım âyetleri unuttuğu gibi "**tuhaf**" iddialarda bulunmuşlardır. Burada "**nasih / silinen**," "**mensuh / silinen**" anlamındadır.

Kur'an-ı Kerîm her zamana hitap eder. Kur'an

âyetleri her zamana uygun anlamlarını sunar, geçmişte mensuh kabul edilen âyetlerin daha sonraki zamanlardaki açılmaları olmayacak mıdır?

Şurası kesindir ki, nasih-mensuh meselesi Hz. Peygamberimizden çok sonraları müfessirler tarafından icat edilmiştir. Kur'an âyetleri yirmi üç sene boyunca tedrici olarak nazil olmuş ve peygamberimiz her âyetin yerini bizzat kendisi tayin etmişlerdir. Bu kadar itina edilmiş olan Kur'an âyetlerinin yerleştirilmesinde söz konusu mensuh âyetler olsa idi, Peygamberimizin bunları kaldırması icap ederdi. Hâlbuki nasih-mensuh hakkında Hz. Peygamberimizden tek bir hadis bile rivâyet edilmemiştir.

Müfessirler meseleyi Kur'an'daki birtakım âyetlerle yorumlamakla beraber, hangi âyetlerin nasih, hangi âyetlerin mensuh olduğuna kendileri karar vermişler, bu kararlarında da ihtilaf etmişlerdir. Bunlar Allah'ın Kitabı'na müdahale olmuyor mu?

Hz. Peygamberimizin Kur'an-ı Kerîm'i kıraat ettikten sonra unutmamasının asla mümkün olmayacağını yine Allah'ımız,

Â'la sûresi 6-7. âyetlerinde,

"Senukriüke fela tensa illa maşaallah innühü ya'lemü'l cehre ve ma yahfa."

"Sana okutacağız artık unutmayacaksın, Allah'ın dilediği müstesna... Şüphesiz O açık ve gizli olanı bilir." buyurarak hüküm kılmıştır.

Eğer Peygamber unutmuş denirse, o halde hâşâ Allah unutmuş oluyor ki, bu muhaldir.

Peygamberimiz **Hatemen Nebiyyin** olduğu için, O'ndan sonra Kur'an'ın değiştirilmesi mümkün değildir. Çünkü Sevgili Efendimizden sonra peygamber gelmeyecektir. Unutulmamalıdır ki, Kur'an bütün âlemler üzerine gönderilmiştir. Bazı âyetlerin nelere takabül ettiğini tam olarak bilmek mümkün değilken, ulema-i rüsûmun nasih-mensuh hakkında karar vermesi kendisini ilgilendirir.

Kur'an-ı Kerîm Hz. Muhammed (s.a.v) in vücûd kitabıdır. O'nun hükmünü Peygamberimiz verir. Tekmil evliyada Kur'an âyetlerinin daha ileri açılımları zuhur etmiştir. Hiçbir evliya nasih-mensuh'tan bahsetmemiştir.

Peygamberimizin sözlerinin Kur'an mı yoksa hadis mi olduğunu kimsenin değerlendirme yetkisi yoktur. Ancak Peygamberimiz, **'Bunu Kur'an'a yazın'** buyurmuştur. O hâlde şu Kur'an'dır, Allah sözüdür; şu da hadistir peygamber sözüdür demek böyle bir ayırım yapmak makbul olmaz. Peygamberden konuşan Allah'tır, her varlıktan konuşan da Allah'tır; ancak makamlar farklı-

dır. Allah'ımız Hz. Muhammed (s.a.v) de **Resûl** makamından nutketmektedir.

Nasih mensuh meselesinde Kur'an'ın birçok âyetinin mensuh olması, yani iptal olması gibi bir mânâ çıkar ki, bu Allah'ın nizam-ı ilâhîsine aykırı bir durumdur.

Hicr suresi 9. âyetinde,

"İnna nahnü nezzelne'z zikre ve inna lehu lehafizun."

"Muhakkak ki "Zikri" (Kur'an'ı) inzal eden biziz ve muhakkak ki 'Hû'yu elbette muhafaza ederiz." buyrulmaktadır.

Yunus sûresi 64. âyetinde ise,

"Lehümü'l büşra fiy'l hayati'd dünya fiy'l ahireh lâ tebdile likelimatillah ve zalike hüve'l fevzü'l azıym."

"Dünya hayatında ve ahirette onlaradır müjde. Kelimetullahda tebdil yoktur. İşte Hüve büyük bir kurtuluştur." buyrulmaktadır.

Bu âyet Allah'ın sözlerinde tebdil olunmayacağını (değiştirilmeyeceğini) göstermektedir.

Nahl sûresi 101. âyetinde,

"Ve iza beddelna âyeten mekâne âyetin val-lahü a'lemü bima yünezzilü kalû innema ente müfter bel ekserühüm lâ ya'lemun."

"Biz bir âyetin mekânını (yerini) (başka) bir âyetle değiştirdiğimiz zaman Allah neyi nazil edeceğini bildiğine göre Sen iftira eden-sin dediler. Bilâkis onların çoğu bilmiyor-lar." buyrulmaktadır.

Âyet yerlerinin (mekânlarının) Peygamberimiz ta-rafından tespit edildiği variddir. Kur'an-ı Kerîm 23 sene boyunca âyet âyet inzal olunmuştur. Âyette işaret edilen, Peygamberimizin yeni inzal olunan âyetlerin yazılması için Kur'an'daki âyetlerin "**mekânını**," yani Kur'an'da-ki yerini değiştirmesi anlamındadır.

Bu âyetin bir başka mânâ ve yorumu ise şöyle ol-sa gerekir: Burada işaret buyrulan "**Âyet**" peygamberdir. Yeni bir peygamber gelmesi âyetin tebdil edilmesidir. Peygamberlerden sonra bu vazifeyi zamanın İnsan-ı Kâmilleri yüklenmiştir. Her zamanın risalet noktası Za-manın Sahibi'dir. Zamanın Sahibi, âyetlere zamana hitap eder şekilde mânâ verir. Tebdil, Kur'an'ın mânâsının za-mana hitap edecek şekilde anlaşılması ve yorumlanmasıdır. Eğer zamana göre hitap olmasaydı, Allah her zaman

diliminde yeni bir risalet noktası (Zamanın Sahibi) irsal eylemezdi. Ama son Peygamberin getirdiği nizam-ı ilâhî ile, her zaman dilimine göre içtihad edilmesi icap eder. **Burada içtihad kapısı kapanmıştır sözünün ne kadar hatalı olduğu da aşikâr olmaktadır.**

Mezkûr âyetin bir başka mânâ ve yorumu da şöyle olsa gerektir: Bu âyet, bazılarının iddia ettikleri gibi mensuh âyetler fikriyatını haklı çıkaran bir âyet değildir. Dikkat edilirse âyette '**nesehe**' kelimesi değil '**bedele**' kelimesi kullanılmıştır. Âyetlerin, geçen zaman içinde, ifade edilerek anlaşılmaları için, bir âyetin bir başka âyet ile pekiştirilerek ve o âyetten bilistifade ile **o günün idrakine tebdil edilmesi esası vardır.** Bunu yapacak olan kimselerin "**muhaddesun**"dan olmalarının icap ettiğini Sevgili Efendimiz bildirmişlerdir.

Hadisler ravi zincire göre değerlendirilirse ne olur? Ravi zinciri peygamberimizden çok sonra çıkmıştır. Bu durumda peygamberimizden çok sonra gelmiş kişilerin anlatımları da hadis metnine karışmış olabilir. Peygamberimiz bunun olmaması için muhaddesunu işaret etmiştir.

Peygamberimiz ashabına, "**İslâm'ı yayın**" buyurmuştur. Ashab-ı Kiram kendi anlayış ve makamları itibarıyla İslâm'ı yorumlayıp anlatmışlardır ve bu anlayış İslâm'ın özüne gölge düşürmemiştir. Daha sonraki çağlarda ise bazı kimseler İslâm'a gerek fitne maksatlı, ge-

rekse dünyevî açıdan yaklaşmışlardır. İslâm'ın yerel adaptasyonları sonucu yapılan yorumlar, başka bölgelerde de uygulanmaya kalkınca zahiren uyumsuzluk göstermiştir.

Bugün Hz. İsa'nın sözleri aynen zamanımıza intikal etseydi, Hıristiyanlar Hz. Muhammed (s.a.v) i inkar etmezlerdi. Havarilerden intikal eden sözleri inkâr eden Pavlus'un sözlerinin Hz. İsa ile ilgisi yoktur. Hâlbuki Hıristiyanlar Pavlus'un sözlerini esas kabul etmektedirler. Benzer anlayış Musevilerde de mevcuttur.

Burada İslâm'ın ayrı bir hususiyeti vardır. Peygamberimizin muhaddesunu yani ilham alan "**Zamanın İnsanı**"nı işaret etmesi dinin ruhunu ve mânâsını korumuş ve her zamana adaptasyonu sağlamıştır. Onun için Zamanın İnsanı olan gönüller, Kur'an'ın özünü ve mânâsını her zamana hitap eder şekilde anlatmışlardır. Yani Kur'an hakikatlerini açmışlardır. Yaşam tatbikatını ise ulemaya bırakmışlardır. Misal olarak; **Hz. Abdülkadir Geylani, Hz. Mevlana** hususiyede gönüllerdir. Çünkü onlar İslâm'ın öz ve mânâsını açıklamışlardır. İslâm çok geniş anlayış ve idrak vermektedir. Buna göre herkes kendi makamına göre izahat yapar; ancak Allah'ın bildirdiği şekli ile anlatanlar vardır ki, onlar velâyettir ve geçerli olan da budur. İslâm'da birçok icatlar (bid'at) çıkartan ehl-i zahire gerçek tevhid nasıl anlatılabilir?

İslâm tarihinde, mescidlere halı sermek, abdest alırken sabun kullanmak, ezanı mikrofonla okumak ve benzeri teferruat konularda birçok münakaşalara rastlanmaktadır. İslâm'ı bu şekilde değerlendirmek, insanları dinden uzaklaştırmaktadır. Bunları kullanmak bid'at değildir; ancak İslâm'ı bu şekilde değerlendirmek bid'at olur.

Bakara sûresi 106. âyetinde,

"Ma nensah min âyetin ev nüsiha ne'ti bihayrin minha ev misliha elem ta'lem ennal-lahe alâ külli şey'in kadiyr."

"Biz âyetlerden hiçbirini neshetmeyiz veya unutturmayız; ondan daha hayırlısını ya da bir mislini getirmediğimizde. Allah'ın her şey üzere kadîr olduğunu bilmez misin?" buyrulmaktadır.

Kur'an âyetlerinin sadece bir değil, bir çok ve mislince misli mânâlar ihtiva etmeleri sebebiyle, zaman içinde zuhur eden gönül ehli tarafından açıklanmaları ve idrak olunmaları söz konusudur. Bu, âyetlerin her zamana hitap etmesi, yani her zaman diliminde yeni anlamlarla açılmasıdır.

Her peygamber ve zamanın İnsan-ı Kâmil'i

de Allah'ın bir âyeti olarak değerlendirilse gerektir. Geçen zaman içinde her peygamberin âlem-i bekaya intikallerini müteakip, zuhur eden peygamberler daima daha ileri açılma ve anlatımlarla gelmişlerdir. Son olarak da âlemlere rahmet olarak âlemleri şereflendiren Sevgili Peygamberimiz **Hatemen Nebiyyin** olarak, kendilerine kadar zuhur etmiş olan bütün peygamberlerin lütfetmiş olduğu ilm-i ilâhinin mislince misli ve hayırlısını lütfetmiştir.

Son peygamberden sonra onun varisleri olarak zuhur eden zamanın sahipleri olan İnsan-ı Kâmiller de onun şariat ve nizamını her zamana hitap edecek şekilde açıklamışlardır. Eğer nasih mensuh kabul edilirse mensuh olan Kur'an âyetlerinin hükmünün geçersiz olduğunu kabul etmek gerekir. Oysa Kur'an âyetlerinin zahir anlamlarının ötesinde daha ileri açılımlar sunan batın anlamları da vardır. Eğer birtakım âyetler mensuh ise güya iptal olan bu âyetler namazlarda okunacak mıdır? Devir hatminde kıraat olunacak mıdır? Bu ifadeler birbirlerini nakzetmiş durumdadır. Allah'ımız kendi lafz-ı celili olan Kur'an-ı Kerîm'ini son güne kadar geçerli kılacağını buyurmaktadır.

Kur'an âyetleri bütün olayları açıklamıştır. Kur'an'daki veya hadis-i şeriflerdeki daha ileri açılımlar, anlaşılmak yerine nasih-mensuh olarak zorlanmıştır.

Müfessirler Kur'an ve hadisler karşısında idrakte zorlandıkları konularda velâyete uyum göstermedikleri için nasih-mensuh demişlerdir. Hâlbuki idrakte zorlandıkları meselelerin çözümleri velâyette vardı.

Nasih mensuh meselesi İslâm dışı fikirlerin İslam'a ithal edildiği İsrailiyat düşüncesinin mahsulü olsa gerektir. Bu durum karşısında sanki bir geçerliliği varmış gibi birçok kitaplarda bu konu işlenmektedir. Hiçbir mesnedi olmayan bu konunun bu şekilde sürekli işlenmesinin maksadı nedir?

'**Nasih-Mensuh**' meselesi, Allah'ın vahdaniyetine aykırıdır. Kur'an-ı Kerîm, gelecekte haber vermişse nasıl mensuh olabilir. Hz.Süreyya, ehl-i zahir (nasih-mensuh'u kabul eden zihniyet) için '**nasipsiz**' kelimesini kullanmıştır. Yani onlar nasipsizliği temsil etmektedir. Bu da Allah'ın bir programının olduğunu göstermektedir, onların arzusu zaten velâyet değildir.

İnsanları Zamanın Sahibi'nin getirdiği doğru ilme değil de, kendi düşüncelerine tâbi kılmaya çalışanlar ifsad etmektedirler. Allah'ımızın ilâhî nizamına uymak insan için gereklidir. Çünkü Allah'ımız âlemleri bir program dâhilinde ve bir nizam üzere yaratmıştır.

Ulemanın fikriyatındaki gibi bir nasih-mensuh anlayışının olması mümkün değildir. Bu, zamanın insanına

sunulan hüküm verme yetkisine işaret eden bir düsturdur

Nahl sûresi 84. âyetinde,

"Ve yevme neb'asü min külli ümmetin şehiden sümme lâ yü'zenü lilleziyne keferu ve lâ hüm yüsta'tebun"

"Her ümmetten bir şahit baas ettirdiğimiz gün artık ne kâfir olanlara izin verilir, ne de kendilerinden hoşnutluk istenir." buyrulmaktadır.

O halde Allah, şahidi (Zamanın İnsanı - Zamanın İmamı) geçerli kılmaktadır. O gönül Allah'ın tayin ettiği şahittir.

Kur'an âyetleri her zamana ve zemine hitap eder. Kur'an on beş asırdır her zamana hitap etmiştir. Bugün zamanımıza uymadığını söylemek haddi aşmaktır. Zamanın Sahibi olan risalet noktası her zamana göre Kur'an'ı açar ve anlatır.

Mânen Terakki Etmek İçin İnsana Lazım Olan Şey Ahlâktır

Bugün hiçbir dinî vecibeyi yerine getirmedikleri

hâlde iman sahibi olduğunu söyleyen kimseler vardır. Bir misal olarak devletler de dünya yaşamı içerisinde bir nizam kurmuşlardır. Devletler cemiyet hayatının düzenini sağlamak için koymuş oldukları yasalara uyulmadığı takdirde uymayan insanları cezalandırmışlardır. Dünya yaşamını düzenleyen bu kanunlara nasıl uyuluyorsa, âlemleri yaratan Allah'ın koymuş olduğu nizama da uyma mecburiyeti vardır. Burada bahsedilen maddî nizamdır; ancak **Ben güzel ahlâkı tamamlamak için irsal olundum**” hadisi ile işaret olunan hususiyeti idrak etmek ve Peygamberimiz tarafından bildirilen Allah'ın nizam-ı ilâhîyesine dikkat etmek icap eder.

Din, Allah'ın insanlar için koymuş olduğu ilâhî nizamdır. İnsanların dini bir kenara bırakıp, dünya yaşamını tanzim etmeye kalkmaları ve nizam kurmaya çalışmaları abestir. Dünya yaşamı zaten dinden ayrı değerlendirilemez. Onun bir parçasıdır. Yaşam sistemi Allah'ın nizamı üzerine kurulmadıysa yürümesi zaten mümkün değildir. Bu noktalar dikkate alınarak yürünürse selamet bulunur, aksi takdirde zahmet çekilir.

Bir takım kimselerin kendi akıllarına göre nizam icat edip insanlara doğru olduğunu zannettikleri bu nizamı dayatmaları ve onlardan bu nizama uygun yaşamalarını istemeleri zulümdür. Çünkü sadece dünya yaşamının değil, bilinen ve bilinmeyen bütün âlemlerdeki yaşamın sahibi ve yaratıcı Allah'tır. İnsanlar sahibi olmadıkları

bir yaşamın nizamını nasıl kuracaklardır? Kurulacak nizam bütün varlıklara uyacak mıdır? İşte insanların düştüğü çelişki budur. Bu çelişkiden kurtulmanın yolu, Allah'ın yarattığı nizama uymaktır.

Kişiler kendi yaşamlarını idame ettirmek için bile başkalarına muhtaç iken, diğer varlıklar için nizam koymaya kalkmaktadırlar. Bu durumun akıl ve mantıkla açıklanması pek müşkül görünmektedir.

Tarih boyunca ülkelerinin yönetiminde söz sahibi olanlar insanların kendi fikriyatında ve düşüncesinde olmalarını istemişlerdir. Bu şekilde düşünmeyenleri ise cezalandırmışlardır. Ancak yaratılış itibari ile her varlık farklı bir düşünce ve yaşam tarzına sahiptir. Bu mozaik Allah'ın nizamını göstermektedir. Bu durumda o yöneticilerin tutum ve davranışları ilâhî yaratılışa ve hilkate ters düşmektedir. Aslında bu mozaiki bir bütün halinde görmek tevhiddir.

İslâm'da içki neden yasaktır? Çünkü içki akli uyuşturmaktadır. Akıl ise uyuşmayı kabul etmez, kendine malik olarak yaşamak ister.

Manevî ahlâkın ilk etabı Allah'ın hakkını tasdik ve ikrar etmekle başlar. Bu noktada bütün varlıklara hüsn-ü muaşeretle bulunmak gerekir. Bunun için de manevî ahlâk sahibi olmak lazımdır. Bu, kulun vazifesidir.

Nitekim Maide sûresi 87. âyetinde,

"Ya eyyühelleziyne amenu lâ tüharrimu tayyibati ma ehalallahü leküm ve lâ ta'tedû innallahe lâ yuhıbbülmu'tediyne."

"Ey iman edenler Allah'ın sizlere helâl eylemiş olduğu tayyibatı (temiz ve güzel şeyleri) kendinize haram kılmayın ve haddi aşmayın. Muhakkak ki Allah haddi aşanları sevmez." buyrulmaktadır.

Mürşid'in kerameti ile selamet bulan, daha sonra eski alışkanlıklarına geri dönüyorsa bu da kendi arzu ve alışkanlıklarını ilah olarak kabul etmek, yani Allah'ın dünü anlamındadır.

İnsan için dünyada ilâhî rehber lâzımdır. Risâlet noktaları rehberlerdir. Dünyada ne yapacaklarını bilmeyen insanlar kendi kendilerine bunu halletmeye çalışmaktadırlar. Hâlbuki ilâhi âlemden esfele safilin âlemine inen insana rehber tayin edilmiştir. İlâhî rehber uyan Allah'ın düsturuna uymuş olur.

İnsanlar ilâhi rehberi lüzumsuz görmektedirler. Ancak insan dünyaya imtihan için geldiğine göre yanlışlıklar yapabilir. Allah cennetleri yaratmış, cennetlere layık insanları da yaratmıştır.

A'raf sûresi 43. âyetinde,

**"Ve neza'na ma fiy sudurhim min ğillin tec-
riy min tahtihimül'enharü ve kalülhamdü
lillâhilleziy hedana lihaza ve ma küna li-
nehtediye levla en hedanallahü lekad caet
rüsülü rabbina bilhakkı ve nudû en tilkü-
mülcennetü üristümuha bima küntüm ta'me-
lune"**

**"Ve sadırları içinde kin bukağısından ne
varsa sökmüşüzdür. Altlarından ırmaklar
çıkmaktadır. Ve "bizi buna hidayet eden
Allah'a hamdolsun, derler. Eğer Allah bize
hidayet eylemeseydi biz kendi kendimizi hi-
dayete erdiremezdik. Andolsun Rabbimizin
resûlleri 'el Hakk' ile geldiler ve bizlere "iş-
te size cennet, işlemiş olduğunuz ameller-
den dolayı o size miras verildi," diye nida
olunduk." buyrulmaktadır.**

Mürşid dervişinden memnun, dervişi de Mürşid'in-
den memnun ise Allah dervişteki menfi halleri siler. Bir
rehbere uyulması elbette Allah'ın nizamıdır. Rehber
evlâdındaki kusur ve hataları dünyanın icabı olarak seh-
ven yapılmış görür.

Akla göre yürümek, dünyaya göre davranmak de-

mektir. Allah'ın arzusuna göre yürümek yani bir gönül ile yürümek makbul olandır. Rehberler peygamberler ve velilerdir. Peygamberler insanlara Allah'ın emirlerini tebliğ etmek üzere irsal olunmuşlardır. Peygamberlikten sonra da velâyet tatbikatı devamdadır. Ancak veliler peygamberler gibi umuma tebliğ ile vazifeli değillerdir. Hakka yakınlık bulmak isteyen için rehberi arayıp bulmak vazifesi vardır.

Maide sûresi 35. âyetinde,

***"Ya eyyühelleziyne amenuttekillâhe vebteğû
ileyhilvesiylete ve cahidu fiy sebiylihî le'al-
leküm tüflihune."***

"Ey iman edenler Allah'a takva edin ve Hû'ya (varmak için) 'el vesîle'yi arayın ve Hû'nun yolunda mücahede edin, umulur ki felâha erersiniz." buyrulmaktadır.

Yani talip olan rehberini arayıp bulacaktır; Çünkü velâyet umuma açık değildir. Talep talipten gelecektir. Velâyet kıyamete kadar da devamdadır.

ALLAH'IN FEZA'YI YARATMASINDA BİR NİZAMSIZLIK BULABİLİR MİSİN?

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bu sonsuz gibi görünen ve beşeriyetin idrakte zorlandığı âlemin içerisinde sayılamayacak kadar çok galaksiler, nebulalar, pulsarlar, yıldızlar bilmediğimiz nice varlıklar bulunmaktadır. Ancak bizim bildiğimiz ve bilmediğimiz bütün bu âlemler, Rabbimizin indinde bir zerre mesabesinde bile değildir.

Allah'ımız bütün bu âlemleri belirli bir program dâhilinde vücuda getirmiştir. Her varlık kendisine lütfedilen mazhariyet neyse ona göre bu programın bir parçası olarak vazifesini yerine getirmektedir. Yani Allah'ımız bütün varlıkları kendi nizamı içerisinde iskân eylemiştir. Bir misal olarak Rabbimiz, suyu yaratmış ona bir mazhariyet lütfetmiştir.

Nur sûresi 45. âyetinde,

"Vallahü haleka külle dabbetin min ma"

"Ve Allah her dabbeyi (canlıyı) sudan halk eylemiştir." buyrulmaktadır.

İnsanların bugün en çok suya ihtiyacı olduğu gö-

rülmektedir. Her Şey sudan yaratılmıştır; ancak insanlar suyun kıymetini ve suyun yapısını daha yeni idrak etmeye başlamışlardır.

Allah'ımızın suya verdiği bu mazhariyet suyun varlıkların hayatında önemli bir yere sahip olmasına sebep teşkil etmiştir. Allah'ımız bu nizamda son derece ehemmiyet verirken, nâsın bu nizam ve düstura lakayt kalması ise enteresandır.

İnfitar sûresi 6. âyetinde,

"Ya eyyühe'l insanü ma garreke birabbi'l keriyemi."

"Ey insan nedir seni kerem sahibi Rabbine karşı mağrur eden." buyrulmaktadır.

Bakara sûresi 117. âyetinde,

"Bediy'ussemavati vel'ard ve iza kada emren feinnema yekulü lehu kün feyekün."

"Semavatı ve arzı ibda edendir. (başlangıçta yaratan) Ve bir emri (iŐi) kaza ettiğinde artık Hû'ya "ol," (kün) buyurur da olur." buyrulmaktadır.

Âyette buyrulduğu gibi Allah'ımız bu âlemleri '**Kün**' emri ile yaratmıştır. Her varlık Allah'ın kendi varlığından hâsıl olmuştur.

A'raf 185. âyetinde,

"Evelem yenzuru fiy melekutissemavati vel'ardı ve ma halekallahü min şey'in ve en asa en yekune kadikterebe ecelühüm febieyyi hadiysin ba'dehu yü'minune."

"Hiç nazar etmezler mi göklerin ve yeryüzünün hükümranlılığına ve (onlarda ne varsa) Allah'ın 'bir şeyden' yarattığına ve belki de ecelleri yaklaşmıştır. Artık Hû'dan (Hû'nun sözünden) sonra hangi söze iman edecekler?" buyrulmaktadır.

Rabbimizin tasavvur edip arzu buyurduğu hususları istek halinde meydana getirmesinin ismi nefistir. Rabbimizin Musavvir ismiyle arzu ettiği tasavvurundaki istekler, '**Nefis**' ismi ile tecelli eder ve meydana gelir.

Dünyanın son bulması konusu Allah'ın Musavvir isminde arzu buyurmuş olduğu **esfele safilin** programının son bulması mânâsına gelmektedir.

Mülk sûresi 3-4. âyetlerinde,

"Elleziy haleka seb'a semavatın tibakâ ma'tera fiy halki'r rahmani min tefavüt fer-ci'il basara he'l tera min fütur sümmerci'il basare kerrateyni yenkalib ileyke'l besarü hasien ve hüve hasiyr."

"O'dur yedi semâvatı tabakalar halinde halk eden. Göremezsın Rahman'ın halkedişinde bir uyumsuzluk. Haydi bakışını çevir görüyormusun bir çatlak, sonra bakışını çevir tekrar tekrar. Bakışın sana yorulmuş, hüsrana uğramış olarak döner." buyrulmaktadır.

Bu âyet, Allah'ımızın âlemleri belirli bir program dâhilinde halkettiğini işaret etmektedir. Allah'ın nizamında elbette bir boşluk yoktur.

Allah'ımızın dünyayı ve âlemleri meydana getirmesindeki hususiyet nedir? Allah'ımız bu hususiyetleri peygamberleri ile bildirmiştir. Bu ilâhî hakikatler idrak edildiği zaman dünya yaşamı da idrak edilmiş olur. Bu, Allah'ın ilâhî düsturudur.

Düstur, Allah'ın Musavvir'inde arzu etmiş olduğu bir nizamlar manzumesidir. Kur'an, Allah'ın ilâhî nizamını ve düsturunu anlatan bir kitaptır. İnsanlara dünyada düzgün bir şekilde yaşamaları için tatbik olunan nizam,

Allah'ın düsturu olsa gerekir. İnsanların bu programa gösterdiği uyum, onların Allah katındaki makbuliyetini gösterir.

Allah, hiçbir kayda ve nizama tâbi değildir. Ancak Allah, âlemleri ve peygamberleri yaratırken ve onların makamlarını belirlerken hep bir nizam içerisinde yaratmıştır. Yaratılan her varlık bir nizam üzerinedir. Herkesin kendisine çizilen bu nizama uygun hareket etmesi makbul olur.

Yaşadığımız bu hayat Hüve'nin bir anlık arzudur. Kur'an'da şöyle buyrulmuştur:

Mü'minun sûresi 112-114. âyetler,

***"Kale kem lebistüm fiy'l ardı adede siniyne.
Kalu lebisna yevmen ev ba'da yevmun fes-
'eli'l addiyne. Kale in lebistüm illa kaliylen
lev enneküm küntüm ta'lemune."***

"Yeryüzünde kaç sene boyunca oyalandınız?" Bir gün ya da günün bir kısmı kadar, derler. Sayanlara sor. Keşke pek az oyalandığınızı, bilmiş olsaydınız, buyurur."

Allah bir isim tasavvur ettiği anda o isimdeki arzusu, zevki, neşesi bir anda tecelli eder. Bu hususiyet ma-

neviyatta **tayy-i zaman** ve **tayy-i mekân** diye de ifade edilmiştir.

Allah'ın bir kulundaki neşesi, zevki Allah'ın nizamı olarak da ifade edilir. Buna müdahale Allah'ın nizamına müdahale olarak nitelenebilir. Çünkü bu, Allah'ın o isimdeki arzusuna müdahaledir.

Her varlık Allah'ın takdir ettiği bir zaman dilimi içerisinde yaşar. İşte bu, Allah'ın takdiridir. Her varlık Allah'ın vahdaniyet-i ilâhîyesine işaret etmektedir. Bu, Allah'ın o varlıkta bir hususiyetinin gizli olduğunu aşikâr kılmaktadır. Yukarıda zikredilen âyetlerden de anlaşılacağı gibi Allah'ın nizam ve düsturunun Feza'da da geçerli olduğu anlaşılmaktadır.

**VELÂYET ALLAH'IN NİZAMINA UYMUŞ
VE KABUL ETMİŞTİR. İMAN, İLÂHÎ YA-
RATICININ DÜSTURUNA UYMAK
DEMEKTİR.**

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İslâm sadece dini ve manevî konuları ihtiva eden, düzenleyen bir din olmayıp, aynı zamanda dünya yaşamımızdaki bilgileri ve tavsiyeleri de ihtiva eder. Bunlar kulun manevî ve maddi olarak nasıl yürümesi icap ettiğine dair tavsiye ve hususiyetlerdir, ki bu da Allah'ın düsturudur. İslâm, aynı zamanda insanların medeniyet bakımından nasıl terakki edeceğini açıklar ve anlatır. Eğer bu nizamı tatbik ederlerse insanlar ilâhî hakikati daha ileri idrak edip, yaşamlarını daha mükemmel hale getirebilirler.

Diğer inanışlarda manevî ve dünyevî olarak bu kadar geniş bir anlatım ve izahat bulunmamaktadır. İslâm'da ekonomi, sosyal yaşam ve insanlar arasında huzuru temin edecek olan hukuki meseleler çok geniş bir şekilde anlatılmış ve izah edilmiştir.

Dünya yaşamı ile ilgili en önemli hususlardan birisi de kadın-erkek münasebetidir. Allah, kadın ve erkeği evvela bir '**Âdem**' de yaratmış ve daha sonra Âdem'den

Havva'yı meydana getirmiştir. İnsan varlığı bir erkek ve bir kadın olarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Âdem'in insan olarak halk edilmesinde namütenahi hikmetler vardır. Âdem, hem ruhu hem nefsi temsil eden bir varlıktır. Allah'ın arzu ettiği varlığın terakkisi için Âdem'de bulunan nefis ayrı bir varlık olarak yine Âdem'den yaratılmış ve meydana çıkmıştır. Ağırlık olarak '**Ruh**' Âdem'de; '**Nefis**' ise Âdem'den yaratılan kadın varlığında tatbikat yapmaktadır. Nefis ile ruhun birlikte terakki etmesi, onların gerçek bir Âdem varlığı idrakine, yani "**Âdem üskün**" idrakine gelmelerine vesile olur.

Bugün dünyada ahlâki bir çöküş olduğu açık olarak görülmektedir. Allah'ımız insanları bir kadın ve bir erkek olarak yaratmış, bu iki cinsin de nizam-ı ilâhîye uyması lazım geldiğini bildirmiştir. Erkekler birçok vazife yüklendiği gibi, kadınların da ahlâki yönden yüklenmiş oldukları vazifeler vardır. Bu cümleden olarak, bugüne kadar bildirilmiş olan ilâhî şeriatlarda da, devlet kanunlarında da kadınların ahlâka dikkat etmeleri istenmiştir.

Erkek olarak yaratılan bir kimse ile, kadın olarak yaratılan bir kimsenin kendi yaratılış gayelerine uygun hareket etmesi icap eder. İnsanın yaratılışı bir nizam üzerinedir. Erkeğin kadın, kadının erkek olmayı istemesi Allah'ın düsturuna aykırıdır. Bu düstura uymayanlar için Allah'ımızın Cennet yaşamı uygun değildir.

Kur'an'da kadın tek olarak zikredilmemiştir. Kadın ve erkek bir bütün olarak mütalaa edilmiştir. Kur'an'da sen ve zevcen olarak değerlendirilen kadın, bugün yalnız olarak mütalaa edilmektedir.

Peygamber Efendimiz aynı zamanda bir devlet başkanıydı. Arzu ettiği kadını alabilirdi. Zaten bütün kadınlar da onunla evlenmek istemişlerdir. Peygamberimizin hanımları ise çoğunlukla şehidlerin dul kalan hanımlarıdır. Peygamberimiz şehid Müslümanların kadınlarını Müslümanlara örnek olmak için almıştır. Şehid Müslümanların dul kalmış kadınları ile evlenmenin bir fazilet olduğunu ispat için bu fedakârlığı yapmıştır. Eğer Peygamberimiz bunu yapmasaydı daha sonraki devirlerde meydanda kalan şehid Müslümanların dul hanımlarını kim alacaktı? Yetim çocukları ile meydanda kalmış dul hanımlara kim el uzatacaktı? O zaman İslâm'ın gelişmesinde ve yayılmasında zayıflık meydana gelebilirdi. Kadınlar meydanda kalma korkusu ile kocalarını cihaddan men edebilirlerdi. Bu hadise aynı zamanda o devirlerde hanımlar için bir nevi sigorta gibi olmuştur.

Düsturun önemli rükunlarından biri de evliliğdir. Çünkü Allah önce Âdem'i sonra ona zevce olarak Havva'yı yaratmıştır. O halde evlilik Allah'ın bir nizamıdır. Allah, âlemlerdeki Allah nizamını Âdem ile va'z etmiştir. Onunla bildirdiği nizamına bütün varlıkların uymasını arzu etmiştir. Böylece Allah'ın Musavvir'indeki arzusu-

nun hususiyeti meydana çıkmıştır. Bu arzusunun tatbikatını da Âdem ile belirtmiştir. Allah'ımız Âdem'e bir ikram yaparak Havva'yı Âdem'den halk etmiş ve ona zevce olarak ihsan etmiştir. O halde burada ilâhî düstur meydana çıkmıştır. Âdem sırrındaki kocanın Allah'ın nizamını tatbik etmekle mükellef olduğunu idrak etmesi icap eder. Bu, nizamın bir parçasıdır. Havva sırrındaki kadının da, Âdem sırrındaki kocaya tabi olması ve ona itaati Allah'ın düsturunu yerine getirmesi anlamını taşır. Âdem için de Allah'ın yarattığı varlıklara Allah'ın programını ve nizamını tatbik etmek mecburiyeti vardır. Allah'ın bu nizam ve düsturunun tatbikatında Allah rızası için çekilen zahmetler, o varlığın Allah yolundaki mücahedesidir.

Kadın kendisine verilen vazifeyi idrak ettiyse o zaman asliyyetini ve insanlığını idrak etmiş olur.

Allah'ın yarattığı bütün varlıklarda, Allah arzusunun tatbikatı istenir. Karı koca kendi yaratılış maksatlarını idrak etmişlerse Allah onlara rahmetini lütfeder. Havva'nın, yasak şecereye yaklaşmayı teklif ettiğinde, Âdem'in Havva'ya mâni olması lazımdı.

Düstur, Allah'ın nizamını belirten bir kelimedir. İnsanlar bu nizama uyuyorsa her şey nizamında yürür. Allah'ımız bütün âlemleri kendi ilâhî nizamı içerisinde halkeylemiştir. Gerek manevî gerekse maddi nizama uygun

hareket etmek icap eder. Eğer buna uyulmuyorsa, Allah'ın bu nizama bir nokta koyacağı da unutulmamalıdır. Tabiatın seyrine göre insanı değerlendirmek Allah'ın nizamını ve tatbikatını ref etmek demektir. Bunun yerine insanı esas alarak tabiatı değerlendirmek daha doğru olur.

Âdem noktasında olması gereken insanın yaşamındaki nizamın bozulmasına paralel olarak dünya nizamı da bozulmaktadır. Düstur, Allah'ın Âdem nizamını tatbik etmektir. **Nefis olarak erkek kadına muhtaçtır. Nefsi temsil eden kadının ruhu temsil eden erkeğe muhtaciyeti de vardır.**

Erkek ve kadın için imtihan olan bir husus yani evlilik, dünyanın idamesi için lazım gelen bir unsurdur. Kadın ve erkek, bu birlikteliğin mânâsını idrak ederlerse Allah'ın makbulü olurlar. **Erkek ve kadın, hayatın başlangıcının unsurları olduğuna göre, erkek ve kadının bozulması dünya hayatında nihayete gelindiğini işaret eder.** İslâm'daki evlilik nizamını Allah'ın koyduğu bir düstur olarak görmek lazımdır. Elbette yaratan kudret-i ilâhiye, yarattığı varlıkların hakkını en iyi bilendir.

Sevgili Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde, **"Kim evlenirse dinin yarısını tamamlamış olur; kalan diğer yarısı hakkında ise Allah'tan korksun!"** (*Taberâni, Mu'cemu'l*) buyurmuşlardır.

İslâm inancında evli kadına bakılmaz. Evlilikte koca ve kadın arasındaki beraberlik, '**Ruh**' ve '**Nefs**' ittifağı yapılmış anlamındadır. O halde evlilik bu anlatımı ifade etmektedir. Başkasının hanımına bakmak bu ittifaka, yani '**Ruh**' ile '**Nefs**'in bu birlikteliğine müdahaledir.

Ailenin dini vecibeleri için erkek sorumludur. Aile babadan ne gördü ise ona uyacaktır. **Herkes kendi yaratılışının idrakine vardığı zaman Allah'tan bağışlanma isteyecektir.** O hâlde erkek kendi vazifelerini, kadın da kendi vazifelerini yerine getirmelidir.

Son zamanlarda tıp teknolojisinin gelişmesine bağlı olarak baba faktörü devreden çıkarılarak çocuk sahibi olmak yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu, Allah'ımızın ana nizam düsturlarından birisini ortadan kaldırmaya yönelik bir harekettir. Allah'ımız bu yaşam programında insanların terakkisi için bir nizam kurmuştur. Aile, bu nizamın önemli bir unsurudur. Aile, insanların birçok duyguyu, müspet ve menfî pek çok tatbikatı yaşayarak terakki etmesine vesile olan önemli bir kurumdur. Bu hareket aile hayatını, dolayısıyla toplumsal yaşamı ifsat etmeye yönelik bir çalışmadır.

Aile mahsuniyetini bozacak ahlâk düşüklüğü bugün had safhaya gelmiştir. Karı koca demek birlik demektir. Kadın, erkeğin nefsinin temsil eden noktasıdır. Erkek ve kadın bir vücûdu meydana getirir.

Allah'ımız yüce Kur'an'da kendi ilâhî düsturunu, hüküm ve nizamını anlatmaktadır. Ancak insanlar kendi toplumsal âdetlerinin Kur'an gibi kabul edilmesini, herkes tarafından tasvip edilerek uyulmasını istemektedirler, ki bu ilâhi terbiyeye uygun değildir.

İslâm'da bayramlar, yalnızca neşe ve sevinç; oyun ve eğlence günleri değildir. Aynı zamanda toplumsal birlik ve dayanışma duygusunu pekiştirme amacına hizmet eder. Bayram bir kurtuluş ve selâmet bulmaktır. Gerçekte bayram, Allah'ın lütfettiği nimetleri idrak etmek ve şükretmektir. Hakikat anlamında ise, manevî terakki ve kurtuluşu, yani mekirden kurtularak rahmet-i ilâhîyeye kavuşmayı remzetmektedir.

Dünya yaşamında rahmeti temsil eden '**müspet**' ve zahmeti temsil eden '**menfi**' olmak üzere iki akım vardır. Bu noktaları yaşayarak aslı olan Allah'ı idrak etmek, hakikate ulaşmak demektir. Kişi, gerçekten kurtulduğuna inanıyorsa onun için bayramdır. Gayesiz bayram olmaz. Nitekim Hacc ibadetinde bu açıkça görülmektedir. Bayramlar aynı zamanda bir "**cem**" makamıdır.

Bayram sabahı çocuklarını giydirip bayram namazından dönen aile reisini karşılayan kadınlar için bayramın ecri vardır. Onlara da namaza gitmiş gibi sevap lütfedilir. Kadın için erkekten maddiyat istemek de erkeğin vüs'ati kadardır. Kanaat ve şükre uyan da budur.

Bayramın çok hususi bir mânâsı ve makamı vardır. Allah'ımızın lütfetmiş olduğu nizam-ı ilâhîyenin ve kulluğun kabulü içindeki valâyet arzusunun idraki Rabbimizi sevindirir. Zaten bu tertib O'nundur ve tatbikini arzu buyurmuştur. Allah'ımız kullarını affetmek ister. İşte o zaman **Rabbimizin bu sevincini kutlamak bayramdır**. Böylelikle Allah'ımız, kullarının kendisini sevmesinden çok daha fazla kullarını sevmektedir. Bu idrakte olanlar bayram yapmalıdır.

Bugünlerde manevîyat ve din konusunda '**hoşgörürü**' kelimesi sık sık kullanılmaktadır. Neyi hoş görecektir insanlar? Allah'ın şeriat ve nizamını kabul etmeyip kendi aklını kabul ettirmeye çalışanları mı? Bunları hoş görüp birlik olmaya çalışmak onların fikirlerini kabul etmek anlamı taşır, ki bu imana ve Allah'ın nizamına aykırıdır.

Dünya yaşamı ilâhî yaratıcının arzusu ve programı dâhilinde sürmektedir. Şimdi hoşgörü adı altında Allah'ın Hz. Âdem ile başlattığı tatbikatı bir kenara bırakıp maymundan türedik diyen Darwin'in nazariyesini kabul edenleri hoş görmek biraz tuhaf olmaktadır. Onlarla birlik kurmak yerine, onlara doğru ilim ve bilgi verip doğru yolu göstermek her Müslümanın vazifesidir.

Bir hadîs-i şerifte Sevgili Efendimiz, "**Bir kötülük gördüğünüz zaman elinizle düzeltiniz, gücünüz yetmezse dilinizle düzeltiniz, ona da gücünüz**

yetmezse kalbinizle reddediniz." buyurmuşlardır. İlâhî nizamı ve düsturu bozmamak icap eder.

İnsan vücudu Allah'ın bir mucizesidir. Allah'ımızın Kur'an'da '**Yevm-i Kebir**' olarak işaret buyurduğu '**İnkılab-ı Kebir**' insan varlığının manen ve ahlâken deforme olmasından ve bunun sonucu olarak ortadan kalkmasından dolaydır. İlâhî emir zuhur ettiğinde ve bütün âlemlere ölüm emri geldiğinde, yani Allah, âlemlerden cazibesini çektiğinde hiçbir varlık hayatiyetini ve canlılığını devam ettiremez. Bu, Allah'ın düsturudur.

Abbasiler, Emeviler'den saltanatı alıp Bağdat'ta hüküm sürmeye başladıklarında Allah onlara büyük bir ihsan yaptı. Ancak bir müddet sonra onlar da dünyanın girdabına kapılarak Allah'ın doğru nizamını va'z etmekle vazifeli **Ehl-i Beyt** imamlarını katletmeye başlamışlardır. Ve onların da akıbeti malûmdur.

Bu fikriyatı taşıyanlar kendi içlerinde düştükleri tezattan dolayı bir neticeye varamamışlardır. Çünkü maneviyat konusu velâyetin nasibidir. Maneviyatın velâyet olduğunu on iki imama yapılanlardan görmek mümkündür. Emevi ve Abbasi soyundan gelenler halife olduklarını iddia etmişler ama, maneviyat nasipleri olmadığından, hasetlerinden on iki imamı katletmeye kalkmışlardır.

Burada vurgulanmak istenen husus şudur: İnsanların kendi zahiri düşüncelerine dayanan mahdut din anlayışları ile Allah'ın arzu ettiği velâyete karşı çıkmaları makbul değildir. Allah'ın sonsuz makam ve dereceler ihtiva eden velâyetine hudut çizmeye çalışmak ve onu kontrol altına almaya gayret etmek doğru değildir.

Rabbimizin insanları uyarmak ve hakikati bildirmek için irsal eylediği resûlleri öldürmekle Allah'ımızın ilâhî programının aksayacağını düşünmek en büyük gaflettir. Allah'ımızın programı her zaman için yürümüş ve tatbik olmuştur. Bundan sonra da olacaktır.

'Herkes aynı olsun' düşüncesi de doğru değildir. Zaten bu mümkün de değildir. Bu fikir Allah'ın **Musavvir** arzusuna kısıtlama getirmek gibi olur.

Allah'ın yarattığı her varlıkta ayrı bir neşesi ve zevki vardır. O varlıklara lütfettiği meşrebi vardır. Allah her varlığa vermiş olduğu meşrebi o varlıkta görmek ve onu tatmak ister. Çünkü Allah namütenahidir; yaratması da namütenahidir. Varlıklardaki bu çeşitlilik de Allah'ın namütenahiliğini ispat eder. Yine bu çeşitlilik kullara yaşama sevinci verir. O halde herkes aynı olsun, bir kültüre gelsin, aynı dili konuşsun, aynı gıdalar ile beslensin, hatta devletler ve sınırlar ortadan kalksın demek hakikate uygun olmasa gerekir.

İnsanda zuhur eden ve arzuyu ilâhî olarak beliren her ilim, Allah'ımız ne zaman arzu ediyorsa o zaman açılır ve idrake gelir. Rabbimiz bütün isimlerdeki kemalatı arzu ettiği gönüllerde tekâmül ettirir. İnsanların birbirleri ile mücadelelerinin arttığı bir devir içerisindeyiz. Allah'ımız her zaman olduğu gibi bugün de insanların makbul olmayan bu hallerden kurtulmaları için rahmet lütuf buyurmuştur.

Sevgili Efendimiz, "**Dünya ahiretin zıddıdır.**" buyurmuşlardır. O halde makbul olmayan hasletlerden kurtulmak için mutlaka Allah'ın vazifelendirdiği bir gönül bulmak ve O'nun vasıtası ile selamete çıkmaya çalışmak icap eder, ki bu şeriatın özüdür.

Bir menkıbeye göre, ilminin doruğuna ulaşan *Fahreddin Razi*, bu ilmi irfan ile taçlandırmak için develere yüklediği muhteşem kütüphanesi de beraberinde olduğu halde, yollara koyulur. Hindistanlı *Abdullah Dehlevi*'de nihayete eren bu serüvenin ilk durağı, büyük arif **Necmeddin-i Kübra** Hazretlerinin irfan mektebidir. Necmeddin Kübra, Razi'yi tekkesinin nehre bakan bahçesinde karşılar. Kübra'nın kendisinden irfan almaya geldiğini söyleyen Razi'den ilk talebi, kitaplarını ırmağa atması olur. Bin bir zahmetle elde edilmiş, yazılmış ve okunmuş tüm kitaplar suya atılır. Fakat Razi, onların özünü barındıran ve kendisi için çok değerli olan not defterini, koynunda taşımaktadır. Necmeddin Kübra,

"**Koynundakini de!**" der. Razi'nin korktuğu başına gelmiştir. Fakat onu atmaya kıyamaz. Necmeddin Kübra, bunun üzerine şöyle der: "**Suya atınca geride hiçbir şey kalmayacak ilimle mi böbürleniyorsun?**" Bu hikâye, Allah'ın düsturunu işaret etmektedir. Yani insan yine bir insandan yetişecektir.

Bu hikâyeyi gazetesinde nakleden bir İslâm düşünürü yazısını şöyle tamamlamaktadır: '*Menkıbe böyle; demiş mi, dememiş mi bilmiyorum. Fakat ben yalnız Kübra'ya değil, Razi'ye de hak veriyorum. Bir ilim talibi için bilgi ve onun araçları dünyanın en sevimli hazinesidir. Hem, bir şey daha var; balıklar kitabın değerini bilmez ki !...*'

Bu anlatım velâyet ile ulema-i rüsum arasındaki farkı göstermesi bakımından enteresandır. Çünkü ilim Allah'a aittir. Ulema manevî ilmi tasavvuf ismi altında sadece tarihi yönden incelemekte evliyanın sözlerini menkıbeler olarak nakletmektedir. Hâlbuki velâyet, Kur'an'ın ve sünnetin özünü tatbikat ile insanlara anlatmaktadır.

Tasavvuf

Tasavvuf manevî güzellikler kazanmak, manevî yolda gayret etmek, ilâhî ahlâk ile ahlâklanmak ve Allah'ın sıfatları ile sıfatlanmak anlamındadır. İlâhî yara-

tana yakınlık bulmak suretiyle ilâhî ahlâka ve güzelliğe kavuşmaktır. Peygamberimiz, "**Ben ilâhî ahlâkı tamamlamak için irsal olundum.**" buyurduğuna göre tasavvuf bu tarife oturmaktadır. Tasavvuf, İslâm'ın dışında başka bir din veya inanç ile örtüşmez. Tasavvuf ancak Hz. Muhammed (s.a.v) yolundan kazanılabilir. Allah'ın Hz. Muhammed (s.a.v) e verdiği ilahi mesaja uygun olmalıdır. Yani ancak Hz. Muhammed (s.a.v) yolundan Allah yakınlığı kazanılabilir. O takdirde Allah kulun manevi halini tasdik eder. Hz. Süreyya'nın "**H.z. Muhammed (s.a.v) e iman etmeden yerden bir karış yükselmek mümkün değildir.**" beyanı vardır. Manevî gönüllerde Allah'ın, "**Seni ahlâk-ı ilâhiyeme mazhar-ı tam kıldım,**" beyanı zuhur eder. Bu sır Peygamberimizin, "**Ölmeden önce ölünüz, ilâhî ahlâk ve sıfatla mütehallik ve muttasıf olunuz**" emrine uygundur.

Doğru dini bırakıp Avrupalıların sözlerini tasavvufta ölçü kabul etmek de bir kıyamet alâmetidir. İslâm'a karşı olan Avrupalıların sözlerini maneviyat olarak almak onlara imrenmek Peygambere karşı olmak demektir. Bugün bu düşünce moda halindedir. Avrupalılar Müslümanlara akli tavsiye etmektedir. Müslümanlar da imanı bırakıp her şeyi akıl ile yorumlamaktadırlar. Öyle ki, akli İslâm'a karşı bir din haline getirmeye kalkmaktadırlar.

Allah mekirde olanı mekirde tutar. Allah'ın ondaki

arzusu mekir ise, hangi mucize olursa olsun o hali Allah değiştirmedikçe onun imana gelmesi mümkün olmaz.

Tasavvuf, Allah'ın varlığı ve O'nun insan ile olan münasebetlerini incelemek şeklinde mütalaa edilmiştir. Yani, '*Allah insandan görünebilir mi?*' '*Allah bir insan ile konuşabilir mi?*' mülahazaları yapılmıştır. Ehl-i zahir de bunu reddetmiş, "*Allah da var, biz de varız.*" demişler ve Allah'ın bir insana yakınlık vermesini tereddütle karşılamışlardır. Bu münakaşa sürüp gitmiştir.

Hz. Pir Abdülkadir Geylâni, Hz. Mevlâna ve ehl-i gönül sahipleri buradaki hakikat-i ilâhîyeyi görmüş ve yaşamışlardır. Ancak bu konuları tam mânâsı ile açmamışlardır. Çünkü açsalar nâsın potansiyeli bu ilim ve idraki almaya müsait değildi. Zaten mevcuda itiraz eden kişilerle ne konuşulacaktır? Hz. Süreyya da bu ilm-i ilâhîyi kendi zamanında açmış, ancak birçok kimsenin bu ilmi idraklerine alamadıkları görülmüştür.

Bugünkü velâyet anlayışında ise, Allah'ın insanlardaki tecelliyatının hususiyetinin açılması vardır. Bugün Allah'ın doğrudan doğruya maddeye tevessülünü ve hususiyede insandaki açılmaları ve mevcut noktadaki Allah'ın arzuyu ilâhîsinin ince noktaları konuşulmaktadır. Allah'ımız manevî bir şablon, bir düstur lütfetmiştir. Buna göre yürünürse ve Allah'ın kudret-i ilâhîyesine gölge düşürecek hiçbir şey kabul edilmezse, güzel bir noktaya gelineceği muhakkaktır.

Bu dünyadaki tatbikat tamamen Allah'ın arzuyu ilâhîsidir. Çünkü program O'na aittir. Bazı velilerden nakledilen, "**Ben bunu istemem**" beyanları da vardır. Ancak program Allah'a aittir. Allah kendi programına müdahale edilmesini makbul tutmaz. Biz, Rabbimizin yaptığı her şeyi aynen tasdik ediyoruz. Çünkü biz onun programına aynen uyuyoruz. Tatbikat O'nundur. Rabbim hususiyede lütfetmektedir.

Sevgili Efendimizin buyurmuş olduğu İslâm anlayışını saptırmak fikriyatına karşılık olarak şunu söylemek yerinde olur: **Allah'ın bir düsturu vardır ve ona göre yürümek icap eder. İslâm'da Allah'a olan inanç ve Sevgili Efendimize olan büyük sevgi ve hürmeti istismar etmek makbul değildir.**

ALLAH'IN LÜTFETMİŞ OLDUĞU
İNSANA UYMAK
(EL NİZAM)

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ımızın irsal eylemiş olduğu mümessil gönül noktasının kabul ve tasdik olunması mecburiyeti vardır. Bu, Allah'ın nizamı ve düsturudur.

Kur'an-ı Kerîm Peygamber Efendimize (s.a.v) irsal olunduğu için, onun isrinden yürüyen velâyet makamları da onun düsturundan ayrılmamışlardır. "**Rahmeten lil Âlemin**" isminin mazhariyetine sahip olan Zamanın İnsanı'nın meşrebi, o zamanın insanları için büyük bir rahmettir. Eğer bu zamanın şartlarında geçmiş zamandaki velâyetin meşrebine göre yürünseydi, bu durumda uyum konusunda zahmet çekilirdi.

Evliya menkıbelerinde şöyle yazılmıştır: Hızır (a.s) Kâbe'de üstüne bir örtü sarınmış, edebe mugayir durumda yatmış birini görür ve ikaz eder. Adam başını örtünün altından çıkartır ve Hızır (a.s.)'a "**Sen benim işime karışma, ben şimdi senin Hızır (a.s) olduğunu söylersem ne yaparsın**" der. Kendisini tanımasına şaşırان Hızır (a.s) bu örtünün altında ne yaptığını merak ettiğini

söyleyince, o zat, "**Sen de gel örtünün altına**" der. Hızır (a.s) örtünün altına girince ne görsün, Cennet bahçelerinden bir bahçede vaaz dinliyor. Daha da şaşırان Hızır (a.s) şöyle niyaz eder, "**Ya Rabbi! Cümle evliyayı tanırım ama bu zâtı hiç bilmiyorum.**" Rabbimiz şöyle buyurur: "**Ya Hızır! Bu zât benim kendim için yarattığım bir gönül ehlidir.**" Bu zâtları mukarrebundan olanlar bile bilmezler. Allah'ın yakınlık verdiği ve Rabbimizin kendi için yarattığı nice güzel gönüller de vardır. Bunu böyle bilmek gerekir.

Cennet ve Cehennem Allah'ın bir nizamıdır. Esas itibarı ile yaşam bir kurallar manzumesidir. İlâhî âlemden lütfedilen bilgiler dünya yaşamındaki bir nizamı ve bir programı işaret etmektedir. Doğum-ölüm, gündüz-gece Allah'ımızın bir programı olduğunu işaret etmektedir. Sevgili Efendimizin birçok hadis-i şeriflerinde ahir zamanda meydana gelecek tatbikatlar ile ilgili olarak verdiği haberlerde, Allah'ımızın dünya yaşamında belirlenmiş bir programı olduğunu işaret etmektedir.

Rabbimin ilhamı şöyledir:

"Bazı gönüller benimle ben olduğunu gördükleri halde iddia içerisindedirler. Bazıları da kendilerini benden soyutluyorlar. Hâlbuki ben Allah'ım, hepsiyle beraberim o zaman benimle beraber olan varlıklara neden ters bakıyorlar?"

Benim değerlendirdiğim gibi değerlendirmeleri icap eder, doğrusu budur." Ben de Rabbime sonsuz hamd ve Őukrettim.

Hiĭbir varlığı, noktayı ve zerreyi Allah'tan ayrı görmemek icap eder. Allah'ın lutfetmiŐ olduğu makam ve arzuya göre hareket etmek doğru olandır.

Hakikate ermiş olan ve Hakka intikal etmiş olan gönüllerin makamında dua edildiği zaman Zamanın Sahibi olan İnsan-ı Kâmil'in ismi zuhur eder. Bu da Allah'ımızın nizam-ı ilâhîyesine işaret etmektedir. Bu, Allah'ın düsturudur.

Düstur İlâhî Nizama ve Zamanın Velisine Uymaktır

İsra suresi 71. âyetinde,

"Yevme ned'u külle ünasin biimamihim fermen utiye kitabehu biyemiynihi feulaike yakreune kitabehüm ve lâ yuzlemune fetiy-la."

"Her insan topluluğunu imamlarıyla davet edeceğimiz gün, artık kime Hu'nun kitabı Hu'nun sağ eli ile verilirse, onlar kitaplarını okuyacaklar ve onlar, fetil kadar (bir hur-

ma çekirdeğindeki ipince iplik kadar) bile haksızlığa uğratılmazlar." buyrulmaktadır.

Bu âyetteki hususiyetlerden birisi de insanların makam ve mevkileri ne olursa olsun ilâhî tertibe göre, tabi olduğu risalet makamına göre değerlendirileceğinin işaret edilmesidir.

Hz. Abdülkadir Geylânî zamanında Hâkk yakınlığı bulmuş birçok veli olmasına rağmen, hepsi Hz. Pirimize tâbiydiler. Nitekim Hz. Pirimiz, "**Cümle evliyanın boyunu taht-ı kademindedir,**" ilâhî beyanı ile bu hususiyeti ilan etmişlerdir.

Maneviyatta hangi makama varılırsa varılsın ilâhî arzu Hz. Pir'de olduğu için insanlara O müzahir olmakta ve Zamanın İmamı olması dolayısıyla diğer insanlar O'nunla beraber mütalaa edilmektedirler. Bütün yakınlık bulmuş gönüller de, Zamanın İnsanı'na göre değerlendirilecektir. O zât, bütün insanlara umumi imamdır. O noktaya yakınlık bulmuş gönüllerdeki tecelliler o zâta göre değerlendirilecektir.

Âl-i İmrân sûresi 81. âyetinde;

"Ve iz ahazallahü miysakannebiyyiye lema ateytüküm min kitabın ve hıkmetin sümme caeküm resûlün musaddikun lima ma'aküm

*letü'minünne bihi ve letensurünnehu kale
eakrertüm ve ehaztüm alâ zaliküm ısrıy kalû
akrerna kale feşhedu ve ene ma'aküm mi-
neşşahidiyne"*

Ve hani Allah nebîlerden misak (sözleşme) almıştı "Andolsun ki sizlere kitaptan ve hikmetten verdim. Sizde olanı tasdik eden bir resûl geldiğinde Hû'ya muhakkak iman edeceksiniz ve Hû'ya mutlaka yardım edeceksiniz, İkrar ettiniz mi. Bu isrimi (arzu mu, yolumu) yüklediniz mi? dediğinde; "İkrar ettik," demişlerdi de: "Şahit olun, dedi. Ben de sizinle beraber şahitlerdenim." buyrulmaktadır.

Bu âyetten de anlaşılacağı üzere, Allah bütün peygamberlerini bir program dâhilinde göndermiştir. Âyette Hz. Muhammed'in (s.a.v) geleceği kastedilerek bütün peygamberlerden Hz. Muhammed (s.a.v) için destek ve yardım sözü alınmaktadır. Nitekim Hz. Musa ve Hz. İsa son bir peygamberin geleceğini ve O'nun hususiyetlerini ümmetlerine bildirmişlerdir. Keza Hz. İsa, '**Ahmed**' isimli bir peygamberin gönderileceğini İncil'de bildirmiştir. Bugün Kitab-ı Mukaddes'in Yuhanna İncili bölümünde Hz. İsa'nın konu ile ilgili sözleri yazılıdır.

Âyette bahsi geçen '**Resûl**' makamı her zaman

içinde Zamanın Sahibi olan gönül noktasıdır, ki O zamanda bulunan bütün gönül sahiplerinin Zamanın Sahibi olan gönül noktasına itaatleri ve yardım etmeleri icap etmektedir.

Nitekim Hz. Abdülkadir Geylâni Zamanın Sahibi olarak tüm veliler için söylediği, "**Cümle evliyanın boynu taht-ı kademindedir.**" beyanı bu sırrı işaret etmektedir. Bu beyan sadece dünya için değildir. Bilakis bütün âlemlerde meriyettir.

Her Zamanın Sahibi'nin kalbinde geçmiş peygamberlerin ve velilerin sadaları zuhur etmektedir, ki Allah'ın o gönle indirmiş olduğu ilâhî beyanları tasdik etmektedirler. Bu sırr-ı ilâhî elbette ehline malûmdur.

Şuara sûresi 107-108. âyetlerinde,

"İnniy leküm resulün emiynün fettekullahe ve etiy'ün"

"Muhakkak ki ben sizlere bir Resülü Emînim. Artık Allah'a takva edin ve bana itaat edin." buyrulmaktadır.

Âyette, "**Allah'a takva edin bana itaat edin,**" buyruluyor. Yani **Hüve**'ye itaat söz konusudur. Bu sır risalette her zaman için geçerlidir. Allah ismi Hüve'nin tat-

bikat ismidir. Bu ayet **Hüve** sırrını açıkça anlatmaktadır. Yakınlık lütfedilen ilâhî gönüller için geçerli olan, **'Allah'a takva et ve risalet noktasına itaat et'** düsturudur. Bu noktada lisanı dikkatli kullanmak gerekir. **Hüve** noktası tatbikat lisanıdır. Bu makam hayır dua makamıdır.

Allah'ı nasıl bilip tanıyacağız? Ona nasıl ibadet ve itaat edeceğiz? Allah'ın kendisini tanıtmak için bizlere verdiği bilgi tahtında onu tanıyabiliriz. Bunun dışındaki tarif ve tavsif kabul edilmez. Hz. Muhammed (s.a.v) 'in **"Ya Maruf! Küh-ü hakikatini arif olamadık"** hadisi vardır. O halde insanlar o büyük günde açılan suallere ne cevap vereceklerdir?

Âl-i İmrân sûresi 7. âyetinde,

"Hüvelleziy enzele aleykelkitabe minhü ayatün muhkematün hünne ümmülkitabi ve uharü müteşabihatün feemmelleziyne fiy kulubihim zeyğun feyettebi'une ma teşabehe minhübtığaelfitneti vebtiğae te'viylihi ve ma ya'lemü te'vilehu illâllahü verrasihune fiyl'ilmî yekulune amenna bihî küllün min ındi rabbina ve ma yezzekkerü illâ ülülel'babi."

"Sana 'el Kitab'ı inzal eyleyen 'Hüve'dir. Hû'dan muhkem (hâkim kılınmış) âyetler

vardır ki onlar 'ümmül kitab'dırlar. (kitabın anası) Ve diğerleri de müteşabihattır. (benzeşen) Artık kalplerinde kayma olanlar da fitneyi arayarak ve Hû'nun tevilini arayarak Hû'dan teşbih olunanlara (benzetilen) ittibâ ederler. (tâbi olurlar) Hû'nun tevilini illâ Allah bilir. Ve ilimde râsih olanlar (ileri gidenler) "Hû'nun küllisinin (tamamının) Rabbimizin indinden olduğuna iman ederiz ve illâ gönül sahipleri tezekkür ederler, derler." buyrulmaktadır.

Âyette, "**Rasihune fil ilmi**" (ilimde rasih olanlar) dan övgüyle bahsedilmekte, ilmi onlardan alın buyrulmaktadır. Düsturun belkemiği budur.

Allah'ın yakınlık verdiği gönüllerde "**en nizam**" ismi zuhur eder, ki nizam içinde yürünsün. **Rasih** olanlar Allah'ın ilmi ile onun nizamında yürüyenlerdir.

Peygamberimizden dört asır sonra içtihad kapısı kapatılmakla Allah'ın bu nizamı bozulmuş oldu. Her Zamanın Sahibi o zamana göre Allah'ın şeriatını açıp öğretecektir. Onu reddetmek makbul değildir. Allah ilmi *Maturidi* ve *Eşari* gibi ehl-i zahir ile tabu haline getirilirse Allah'ın namütenahiliğini tahdit olur.

İnsan mecbur kaldığı için değil de, Allah'a olan

sevgi ve muhabbetinden dolayı '**Allah**'ı zikretmelidir. Allah'ı zikir, Allah'ın açıldığı gönül noktasını kabul ve tasdik ile yapılırsa daha makbul olur. Bu, Allah'ın nizamı ve düsturudur.

Nitekim Maide sûresi 35. âyetinde,

"Ya eyyühelleziyne amenutteKullahe vebteğû ileyhilvesiylete ve cahidu fiy sebiylihî le'al- leküm tüflihune."

"Ey iman edenler Hû'ya varmak için vesile- yi arayınız. Ve Hû'nun sebîinde (manevi yol) mücahede ediniz. Umulur ki felaha (kurtuluşa) erersiniz." buyrulmaktadır.

Halkın amelleri Allah'ın zamanın İnsan-ı Kâmil'ine lütfetmiş olduğu düstura göre değerlendirilir. Allah'ımız her an yeni bir şanda olduğu için nâs her zaman için gönderilen ilâhî gönüldeki Allah'ın arzu ve neşesine göre değerlendirilir. Hayır ve şer, müspet ve menfi olarak görünen her şey o gönüldeki Allah'ın arzu ve meşrebi ne ise ona göre tatbik olunur. Sevap ve günah ancak o ilâhi gönül noktasındaki değerlendirme ile vuzuha kavuşur.

Hz. Muhammed (s.a.v)'in "**Zamanın İmamı'na uyunuz**" emrini esas alarak her zaman için yetkili olan Zamanın Sahibi'ne uymanın gerekliliği açıktır. **O halde düstur, zamanın İnsan-ı Kâmil'ine uymaktır.**

Tahrim sûresi 10. âyetinde,

"Dareballahü meselen lilleziyne keferu'mre-ete nuhın ve'mreete lutın kaneta tahte 'abdeyni min 'ibadina salihayni fehanetahüma felem yuğniya anhuma minallahi şey'en. Ve kıyle'dhulen nare me'a'd dahiliyne.

"Allah kâfirlere Nuh'un kadınını ve Lût'un kadınını misal verdi. İkisi de salih kullarımızdan iki kulumuzun (nikâhı) altındaydı. (fakat) ikisi de ihanet etti. Onlar (Hz. Nuh ve Hz. Lût) Allah'tan gelen hiç bir şeyi onlardan savamadı ve buyruldu ki; 'İkiniz (de) ateşe girenlerle beraber ateşe girin...' buyrulmaktadır.

"Zamanın imamına uyun." emrini düstur olarak kabul etmek lazımdır. Allah'ımız, '**Rahmetenlil Âlemin**'dir. Allah'ımız kendinden halkettiği kullarını af ve mağfiret etmek istemektedir. Dünya karışık ve zor bir yer olduğu için Allah'ımız, "**Hiç değilse benim nizamımı düsturunuz kabul edin, yapamadıklarınızı benim af ve mağfiretime bırakınız.**" buyurmaktadır.

Allah'ımız ilâhî programını aynen tasdik edeni bağışlayacağını Kur'an-ı Kerîm'inde bildirmiştir. Kulların yapamadıkları için ise, Allah'ın af ve mağfireti, velâyetin şefaati umulur.

Allah'ımız âlemleri **Deryayı Nuru Muhammed** programı ile halkeylemiştir. Bu âlemde temsil noktası Hz. Muhammed (s.a.v) dir. Müminlerin O'na imanı tamdır. Ancak dünya hayatının meşakkatlerinden dolayı dinî vecibelerin yerine getirilmesinde eksiklikler olabilir. Ya da mecburiyetler kişiyi istemediği hâlde birtakım makbul olmayan durumlara itebilir. Bu noktada şefaati ilâhîye zuhur eder. İman, kişiyi af ve mağfirete çıkarır.

Allah'ın nizamını aynen kabul edip tatbik etmek isteyen ancak tatbikatta eksiklikleri olanlar Allah'ın nizamını itiraz etmeden kabul ediyorsa, Allah'ın düsturuna uymuş demektir.

Düstur, Allah'ın çizdiği (**Allah'ın isri**) kendisine varılacak yol mânâsınadır. Allah dininden başka dinler arayanlar, din icat edenler bu düsturun dışındadır. Dünyevî başarılar kazanan insanlar her şeye yön vereceğini zannetmekte ve din konusunda da hüküm vermeye kalkmaktadırlar.

Mekkeli müşriklerin liderlerinden olup, her şeyi bilen kişi anlamında Ebu'l Hakem'e karşılık Hz. Muhammed (s.a.v) "**Ben okuma yazma bilmem,**" buyurdu. Peygamberimiz için "**Abdullah'ın yetimi**" dediler, hakir gördüler. Okuma yazması yoktu ama Allah'ın Resûlü idi. O'nu Allah rızası için kabul eden için makbuliyet oldu. Bu da dünyevî olarak elde edilen ilmin bir imtihanıdır.

Hicr sûresi 11-13. âyetlerinde,

"Ve ma ye'tiyhim min resulin illâ kanu bihi yestehziun kezalike neslûkühü fiy kulubi'l mücrimiyn lâ yü'minune biha ve kad halet sünnetü'l evveliyn"

"Ve kendilerine bir resûl geldiğinde illâ Hû ile istihza eder oldular. Hû'yu mücrimlerin kalblerine işte böyle sülûk ettiririz. Evvelkiler (e tâbi olunan) kanun (önlerinde) geçtiği hâlde Hû'ya iman etmezler." buyrulmaktadır.

Kişi nereye yönelirse Allah da ona o noktadan lüt-feder. Hüve'nin sözlerini imanlı olanlar kabul eder. O hâlde hidayet imanlı olanadır. İnkâr eden ve alay edenler ise hak ettiklerini alırlar.

Hz. Mevlâna buyurur: **"Her ikisi de ot yer, ceylanda misk, beygirde dışkı olur."**

Alay etme makamındaki kişilerin özelliği birbirlerini destek olarak görmeleridir. Allah'ın vahdaniyetini idrak ile doğruya gelmelidir. Bu anlayışa gelindiğinde varlıklar da Allah'a göre doğrulmuş olur. Doğruluk Allah'ın Allah'lığını kabul ve ikrar ile başlar. Kul, Allah'ta hata görmezse Allah da kulda hata görmez.

Hadid sûresi 25. âyette,

"Lekad erselna rüsülena bi'l beyyinati ve enzelna me'ahümü'l kitabe ve'l miyzane liyekume'n nasü bi'l kıst..."

"Muhakkak ki Biz, Resûllerimizi beyyinat (beyanlar) ile irsal eyledik. Nâs, Kıst (adalet) ile kaim olsun (varlıkları devam etsin) diye Onlar ile (resûllerle) beraber kitabı ve mizanı (ölçü) nazil eyledik." buyrulmaktadır.

Kur'an'da geçen "**Kıst**" kelimesi zamanın velisine uymaktır, ki bu, '**Düstur**'dur. İnsanlar Zamanın İnsanı'nı düstur, yani kıstas olarak kabul etmelidirler. Düstur Kur'an'dır; ancak Kur'an Allah'ın velâyet gönülleri ile tatbik edilirse selamet bulunur. Sevgili Efendimizin bizlere Allah'ın Kitabı'nı ve Ehl-i Beyt'ini bırakmasındaki hususiyetlerden birisi de budur.

İnsan, yaratılmış olan bütün varlıkların fevkinde olarak, o varlıklardaki hasletleri de taşır. Allah'ımız bu sebeple insanın nizamı bozmaması için ona birçok ikazlar yapmaktadır.

Mülk sûresi 15. âyetinde,

"Hüvelleziy ceale lekümü'l arda zelülen fem-

şu fiy menakibiha ve külü min rızkıhi ve ileyhin nüşur."

"Hüve'dir sizin için arzı zelil (boyun eğmiş) kılan. Haydi onun merakibinde (üzerinde) geçinin (yaşayın) ve Hû'nun rızkından (manevî rızk) yiyin. Dönüş ancak Hû'ya dır." buyrulmaktadır.

Her varlık kendisine ait yaşamı sürdürmekte ve kendisine yazılmış olan nasibindeki gıdayı rızk olarak yemektedir. Ancak insan bütün varlıkların rızıklarından rızıklanmaktadır. Bu husus her noktaya teşmil edilebilir. Bu bakımdan en çok dikkatli olması gereken varlık insandır.

ALLAH'A ULAŖTIRAN YOL ANLAMINDA TARİKAT ALLAH'IN NİZAMINA BİLİNÇLİ OLARAK TATBİKATLA (FİİLİYATLA) UYMAYI GEREKTİRİR.

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Hüseyin Fevzi PaŖa, "**Ukûdil Cevâhir Fiselâsül Ekâbir**" adlı eserinde Hâkka yakınlık bulmuş on sekiz tarikatın ilkinin Hızır (a.s) ın "**Gaybî**" adı verilen tarikatı olduğundan bahsetmektedir.

Hüseyin Fevzi PaŖa son defa olarak gittiği Hacc farizasında, cedit Hz. İmam-ı Ali'den kalben, "**Fevzi Evladım! Dikkat et! İslâm Türkiye'de. İman İstanbul'dadır.**" beyanını alınca Bağdat tarikinden İstanbul'a avdet etmiş ve Mehmed Ali Bey Hazretlerine mülaki olmuştur.

Hz. Mehmed Ali Bey bir mektubunda kendisinin '**sırda seyyid**' olduğunu Hüseyin Fevzi PaŖa'nın da seyyid ve ahfaddan olduğunu beyan etmiştir.

Hüseyin Fevzi PaŖa seyyid ve ahfaddandır, manevî yolun icabı, ehl-i hâl bir zâta mülaki olarak **seyyid-i hakiki** yani manevi seyyid olmuştur.

Tarikatlarda Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?

Tarikatlar Allah'ın peygamberleri ile bildirmiş olduğu ilâhî hakikatleri geniş anlamı ile idrak edip anlamak ve Allah'ın nizamına uymak için kurulmuş birer eğitim yerleri olsa gerekir. İslâm'da tarikat yolu anlayış ve tatbikatta bir nizam ve program içerisinde yürümeyi ifade etmektedir.

Tarikatlarda Mürşid Hakk yakınlığı bulmuş, Allah'ın nizamını ve düsturunu anlatan yetkili gönül noktasıdır. Hz. Ahmed Süreyya Emin manevî evladı Mehmed Ali Bey Hazretlerine, "**Evlad Allah'ı bul ondan sonra el ver, aksi halde evladını kurtaramazsın; çünkü sen idare etmiyorsun, Allah idare ediyor.**" buyurmuştur.

İrşad noktasındaki kişi Hakkı bulmadan el vermemelidir. **Çünkü kulu yetiştiren Allah'tır.** İrşad makamı dünyevî saltanat gibi devrolmaz. Allah'ın seçtiği gönül ile devam eder. Yaratıcının nizamına uymak icap eder. Manevî nizam vardır, maddî nizam da vardır. Dünyada yaşam için maddi nizam; manevî terakki için ise asıl olan güzel ahlâktır, ki Sevgili Efendimiz, "**Ben güzel ahlâkı ikmal etmek için irsal olundum.**" buyurmaktadır.

Hakim-u't-Tirmizî, Ebu'd-Derda'dan kaydettiği bir

rivayette: "**Onlar insanları ne çok namaz kılarak, ne çok oruç tutarak, ne de çok tespih çekerek geçmiş değillerdir. Fakat onları öne geçiren husus güzel ahlâk, vera ve takvada sıdk, halis niyet, iç temizliği gibi ahlakî düsturlardır.**" buyrulmaktadır.

Bir evlad Mürşid'indeki sırrı Hakkın kendisine lüt-fettiği düstur ile vermeye mezdur. Feyz vermek de sadece dergâh tertibindeki sohbet ile kişilere konuşmak şeklinde değildir. Şefaât noktası da feyz kapılarından bir kapıdır ve ancak **Hüve**'deki o arzu zuhur ettiğinde açılıp bilinir. Her noktada olduğu gibi burada da kişinin kendisine atfedebileceği bir şey yoktur. Düstur'un mânâlarından biri de budur. Takdir Hüve'nindir. "**Seni ahlâk-ı ilâhîyeme mazhar-ı tam kıldım**" beyanı zuhur eden gönüllerde bu düstur noktası **Hüve**'nin mührüdür. Bu anlatımlar **şeriat-ı hakikatü'l hakâyık** düsturundandır.

Maddî ahlâk dünyada iyi yaşamak için, manevî ahlâk da ahiret içindir, ki bu kulluğun mânâsını idrak ile olur. Bugün tarikatlarda nizamı bozucu şeyler var mıdır? Maalesef vardır ve görülmektedir. Dergâhlarda Mürşid tayininin Allah'ın takdir ve tayini yerine babadan oğula geçen bir makam ve mevki olarak değerlendirilmesi doğru değildir.

Bugün Suudi Arabistan'da, 'Biz Peygamberin soyundan geliyoruz O'nun akrabasıyız,' diyerek gurura kapılan kimseler vardır. Asıl soy ve akrabalık, "**Müslüman Müslüman'ın kardeşidir,**" hadis-i şerifinde işaret buyrulan soy ve akrabalıktır.

Vehhabilik Arap ırkçılığına dayanan bir din anlayışı getirmeye çalışmaktadır. Ancak Hz. Muhammed (s.a.v)'in va'z eylediği İslâm, bütün varlıklar ve âlemler üzerinedir.

Velâyet gönülleri birbirlerinin akrabasıdırlar. Aynı duygu ve düşünceleri paylaşan insanlar esas itibari ile akrabadırlar. Peygamberimizin amcaları olan bazı müşrikleri Peygamberimizin akrabası olarak mı değerlendirmek icap eder? Mesela Ebû Leheb peygamberimizin amcasıdır ama manevî akrabası mıdır acaba?

Buradaki ince konu şöyle olsa gerektir: Sevgili Efendimiz **Hz. Fâtîme** Validemizi çok methetmişlerdir. Çünkü Hz. Fâtîme'den yürüyen soy Peygamberimizin nesli olarak İslâm'a çok hizmet etmiştir. Bu soydan gelen velâyet gönüllerinden olan Hz. Abdülkadir Geylânî Sultanımız da İslâm'a tam mânâsı ile hizmet etmiştir. Efendimizin gerçek akrabaları bu gönüllerdir.

Hz. Abdülkadir Geylânî, Hz. Mevlâna ve bütün evliya bu yoldan yürümüş hakiki akrabalarıdır. Bu-

gün herhangi bir tarikattan gelen zâtları şu veya bu tarikattan gelmiş olarak değil, Allah yolunda rehberler olarak kabul ediyoruz. Bu hakikat bir kenara bırakılarak onlara sadece dünyevî nazarla bakmak doğru olmasa gerekir.

Allah'ımız velâyet noktaları olan gönülleri göndererek ve onlarla insanlara doğru yolu göstererek ilâhî bir ikaz yapmaktadır. Bu program Allah'ımızın düsturunu göstermektedir.

Mülk sûresi 22. âyetinde,

"Efemen yemşiy mükibben 'ala vechihi ehda emmen yemşih seviyyen 'ala sıratın müstakıymın."

"Yüzükoyun sürünen mi daha hidayettedir yoksa sırat-ı müstakîm üzerine seviyeli (manevi yetişmiş) olan mı?" buyrulmaktadır.

Bugünün zâtiyet-i ilâhîye tecellisinde Rabbimizin bizzat kendisini açarak bildirmesi bu zamanın meşrebi olarak zuhur etmektedir.

Bugünkü melâmet anlayışında da değişik telakki-ler vardır. Ancak melâmet tarikat değil bir meşreptir.

Hatmül Velâyet tecellisinde semavî din anlayışlarının hepsi Allah'tan neşet ederek gelmiştir anlayışı vardır. O halde hepsinin hedef ve maksatlarının Allah olması icap eder. '*Ben Allah'ı tanıyorum ama O'nun vazifelendirdiği risalet noktasını kabul etmiyorum*' demek Allah'ı tanıma yolunda eksik olunduğunu göstermektedir. Bu düşünce makbul olmaz. Bu, hakikati asliyet-i ilâhîyesinden ayırmaya çalışmak gibi bir durumdur. Allah'ı tanıdığını söyleyip Allah'ın tecelli ettiği gönlü reddedenler benlikte kalmakla, Allah'tan mahçub olmuşlardır. Kişiler bu mülahazaları yapmakla kendilerine gerçekte olmayan bir mevki vermektedirler. Bu hâl "**ucub**"dur. Kişiyi Allah'a ulaştıracak gönül, Allah ile buluşmuş olan gönüldür. O, yakaladığı gönülleri Allah'a takdim eder.

İnsanlar ihtiyarladığı zaman huyları değişir derler. Esasta insanların karakterleri yaşlandığı zaman ortaya çıkar. Onun için iyi bir manevî eğitim her insan için şarttır.

İnsanlar bir dergâhta birbirlerini bağışlayıp hoş görmüyorlarsa, bu nezaketi gösteremiyorlarsa o kişinin terakki ettiğine nasıl karar verilecektir? İnsanların birbirlerini sevmesi, birbirlerine muhabbet beslemeleri, manevî kardeşini kendisi gibi görmesi şarttır. İnsanları beğenmemek onları yaratan Allah'a itiraz etmek anlamı taşır, ki bu makbul değildir. İnsanları değerlendirmek Allah'ın bildirdiği nizam içinde olmalıdır.

Rabbimiz âlemleri bir nizam üzerine yaratmıştır. Allah'ımız, "**errizku alellah**" yani her varlığın rızkını ve-rendir. Bu, madde âleminde böyle takdir edilmiştir. Ruhî âlemde ise, Allah'ımız yakınlık verdiği gönle devamlı ilâhî ilim lütfeder. Herkes kendi nasibi neyse onu alır. Manevî rızık ise sadece o kişiye münhasır değildir. O hal-de bu ilmi başkalarına intikal ettirerek diğer varlıkların da bundan müstefid olmaları temin edilmelidir.

Hz. Abdülkadir Geylânî, "**Ben amel-i salih ola-rak her şeyi denedim. En iyisi insanları doyur-maktır.**" buyurarak insanlara manevî ve maddi rızık ve-rilmesinin kıymetli bir husus olduğunu işaret etmişlerdir. En büyük cömertlik ilm-i ilâhîyi başkalarına intikal ettir-mektir.

Allah'ımızın ilâhî nizamında bir insanın, "**Ben ne-reden gelip nereye gidiyorum?**" sorusunu tefekkür etmesi ve terakki etmesi icap eder. Bunun için de Allah'ın nizamına uygun hareket etmesi gerekir.

Pek çok tarikatlar gelmiş ve farklı farklı isimlerle anılmışlardır. Esas olan, tarikatın zahir usullerinden ziya-de, Allah'a göre ilimde vardığı noktadır. Tarikat usülle-rinde yahut Ehl-i tarikin sözlerinde Allah'ın düsturunu ölçü almalıdır. Allah'ın esas olarak bir Müslüman'dan is-tediği nedir? Bu esaslar Allah'ın kulları için arzu ettiği düsturu olmaktadır.

Tarikat pirleri olarak bilinen kâmil zâtlar kendi zamanlarında tarikat isimleri belirlememişlerdir. Kendilerinden sonra gelen manevî evlatları tarafından tarikat isimleri ve adabı belirlenmiştir. Çünkü Hakka yakınlık zuhur ettiği zaman, malûm tarikatlar biter; ilâhî yollar açılır, ki bu ilâhî yolları bu âlemde tarif ve tavsif etmek mümkün değildir.

Hz. Yunus Emre;

***Şeriat Tarikat yoldur varana
Marifet hakikat andan içeri***” buyurmaktadır.

Tarikat Hakka ulaşmak için bir yoldur. Hakka ulaşmış gönül için artık Allah'ın ondaki hususiyeti ve tatbikatı ne ise öyle yürünmektedir. O gönülleri şeriat ve tarikat adab ve usulleri ile dahi tahdit etmek mümkün değildir.

İman vardır ama bir noktada acaba diye bir tereddüt olabilir. Yani yine bir eksiklik vardır. Mesela Fahreddin Razi, "**Allah'ı bin defa ispat ediyorum**" dedi. Ancak vefatına yakın şeytan musallat oldu ve onun bin delilini bin bir karşıt delil getirerek çürüttü. Allah'ın varlığını ispat ettiğini söyleyen Fahreddin Razi, neredeyse imansız olarak göçecekken, yıllar önce dergâhına gidip de çileye girmek istemediği için ayrıldığı Necmeddin-i Kübra Hazretleri müdahale etti ve Fahreddin Razi'yi selâmete çıkardı.

Manevî bir yolda dosdoğru yürümek Allah'ın bir düsturudur. Tarikat ve mezheplerin ilâhî nizama uygun olup olmadığının araştırılması icap eder. '*Ben böyle anlıyorum, herkes de benim gibi anlasın*' demek doğru değildir. Burada dikkat edilecek husus; İslâm'ın ana nizamından şaşmadan yürümek olmalıdır. Yani İslâm'ın felsefesine ve ilâhî hakikatine uygun olmayan tatbikatlar doğru değildir. Bunun kökeni geçmiş zamanlardaki tatbikatların bugüne adapte edilmek arzusundan kaynaklanmaktadır. Bu teklif edilen şeylerin kökünün araştırılması ve bugünün anlayışı ile İslâm'ın yorumlanması ve ona göre yürünmesi icap eder.

DÜSTUR SEVGİLİ EFENDİMİZİN ŞERİATINA UYMAKTIR.

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Enfâl sûresi 24. âyetinde,

"Ya eyyühelleziyne amenüsteciybu lillahi ve li'r resuli iza deaküm lima yuhyiyküm va'lemü ennallahe yehülü beyne'l mer'i ve kalbihi ve ennehü ileyhi tuhşerun."

"Ey iman edenler, sizleri ihya edecek olana davet ettiği zaman, Allah'a ve Resûl'e ica- bet edin ve bilin ki, Allah kişi ile Hû'nun kalbi arasında tahavvül eyler ve muhakkak ki 'Hû'ya haşr olunursunuz." buyrulmaktadır

Âyette davet fiili hem Allah'a, hem de Resûl'e is- nad edildiği halde, tesniye sigası (ikili kipi) ile değil, te- kil olarak zikredilmiştir. Zira davet birdir. Allah'ın daveti peygamberinden dile gelecek ve peygamberin daveti de Allah'ın daveti olacaktır. Bu âyette beyan edildiği gibi insandaki tatbikatın Allah'a ait olduğu idrakine varılma- sı icap eder. İlham kalpte zuhur eder ki, '**sırr-ı velâyet**'i işaret eder. '**Tahavvül eyler**' ifadesi Allah'ın insandaki arzusunun tecelliyatını anlatır. Her insanın meşrebi, ka-

rakteri Allah'ın ondaki lütuf ve arzusuna göre tecelli eder.

Âyette; "**Sizleri ihya edecek olana davet ettiği zaman,**" buyrulması manevî yetişmeyi de işaret etmektedir. Risalet noktasına Allah rızası için icabet edene Allah'ımız lütfu ile muamele ederek onun halini tahvil eyler.

Düstur, Peygamberimizin (s.a.v) anlatmış olduğu İslâm'ın öz ve ruhunu muhafaza ederek yürümeyi ifade etmektedir. Hâlbuki zamanla birçok kimseler, İslâm'ı Peygamberimizin ifadelerinin hilafına olarak kendi anladıkları şekilde yorumlamışlardır. İnsanlar o kişilerin yapmış olduğu yorumların temelini araştırmamış, kendi menfaatlerine uygun buldukları yorumları kabul etmişlerdir. Bu fikir ve düşünceler zamanla yaygınlaşmıştır. Bunun neticesi olarak İslâm'ın hedef olarak belirtmiş olduğu hakikat bir kenara bırakılarak dünyevî yorumlara uyulmuştur.

İnsanlar ayrılığa düşüp Allah'ın nizamını bozmalıdır. Allah, her isim ve varlıkta bir arzusunu tecelli ettirmektedir. Her insanda başka bir tecelli olduğu düşünülürse, Allah'ın bir kulundaki tecellisine başkasının yorumu uymamaktadır. Ancak o yorumu yapan kimse Hakk yakınlığı bulmuş bir velâyet gönlü ise, onun yorumu ve tarifi insanların yapıtaşına uygundur. Bu düsturu

kabul etmeden insanlara ahkâm kesmek onların yollarını şaşkımlarına sebep olur, ki doğru olmasa gerektir.

Hz. Süreyya ilâhî varidatında şeriatın beş farklı seviyesini tâdâden bildirmektedir. Bunlar:

1- Şeriat-ı Mâlûme-i Amme

2- Şeriat-ı Tarikat

3- Şeriat-ı Marifet

4- Şeriat-ı Hakikat

5- Şeriat-ı Hakikatü'l Hakayık

Hz. Süreyya'nın ifade ettiği bilgiler, her zamanda peygamberler ve veliler tarafından insanların makam ve idraklerine göre talim buyrulmuştur.

Kur'an-ı Kerîm, Allah'ımızın son olarak kendi nizamını ve düsturunu bildirdiği kitaptır. Sevgili Peygamberimize, bu düstur ve nizama uyulduğu takdirde gerçek selâmet bulunur. "**Cehul**" olan insan ancak bu nizam ve düstura uyarsa cehaletten kurtulabilir.

Her geçen zaman içinde, o zamanda zuhur etmiş ve Kur'an'ı Allah'ın nizamına sadık kalarak o zamanın insanlarına anlatıp bildiren "**İnsan**"a uyulduğu takdirde gerçek kurtulmuşlardan olunur.

Düstur, Allah'ın nizamını idrak edip bilmek ve ona

uymakla olur. Tarih boyunca din ile ilgili pek çok uydurma kurallar icad edilmiş ve din budur diye insanlara empoze edilmiştir. İnsanlar da bunları Allah'ın nizamı olarak uygulamaya kalkmışlardır.

Allah'ı doğru bilmek ve tanımak esas düsturdur. Ondan sonra temel konularda neler yapılması gerektiği üzerinde durmak gerekir.

Namaz vakitleri saat ve dakika olarak belirtilmemiş, çeşitli şekillerde dünya yaşamı içerisinde ifade edilmiştir. Rabbimiz kullara sabah, akşam ve diğer vakitlerde Allah'ı zikredin buyurmuştur. Bunun nasıl tatbik edileceğini de Peygamberimiz göstermiştir. Burada esas olan namazların saat ve dakikalarından ziyade Allah'ın bu nizamını tasdik etmek, Allah'ın arzusunu ön plana çıkarmaktır. İmanın hususiyeti bunu işaret etmektedir.

Allah'ın vazifelendirdiği risalet noktası olan gönül Kur'an-ı Kerîm ve Peygamberimizin nizamının dışında insanlara hiçbir şeyi teklif etmez. Esas düstur O insana uymaktır.

Allah'ın nizamı insanların yaşam sistemini bozacak bir mahiyette değildir. İnsanların yaşamını tatbik eden, icad eden Allah'ın kendisi olduğuna göre, nizam ve düsturu belirleyen Allah'ımız neden kendi nizamını bozacak bir şey teklif etsin?

Ehl-i zahirin söyledikleri ise hayatın nizamını bozan şeylerdir. Böyle bir düstur olmaz. Düstur doğrudan doğruya Allah'ın kendi nizamını Kur'an'da belirtmesi ve peygamberi ile bunu tatbik etmesidir. Düsturun en belîğ tarifi Hz. Muhammed (s.a.v) e uymaktır.

Ahzâb sûresi 21. âyetinde,

"Lekad kâne leküm fî resulillahi usvetün hasenetün limen kâne yercullahe ve'l yevmi'l ahire ve zekera'llahe kesiyra"

"Andolsun Resûllahta sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü ümid edenler ve Allah'ı çok zikredenler için usve-i hasene (en güzel örnek) vardır." buyrulmaktadır.

Hz. Muhammed (s.a.v) e '**usve-i hasene /en güzel örnek**' olarak uyulursa, Allah'ın nizamında yürünüyor demektir. Peygamberimizden sonra Peygamberimize ait olmayan sözlere hadis diyenlerin hâli Allah'ın takdirindedir. Çünkü böyle yaparak kendi zanlarına dayanan yeni bir nizam koymaya kalkışmaktadırlar.

Herkes hürriyet sahibi olmayı istemektedir. Eğer herkes hürriyetini kullanırsa hürriyet ortadan kalkar. Hürriyet, beraber yaşamının mânâsını idrak etmiş olanlar içindir. Her insan Allah'ın vahdaniyet-i ilâhîyesi içe-

risinde olduğunu idrak ve kabul ederse, o zaman kimse kimsenin hürriyetine engel olmaz. Hürriyet, her iki tarafın kullanacağı bir yaşam sistemidir.

Ehl-i Beyt

Hz. Peygamber (s.a.v), "**Size paha biçilmez iki emanet bırakıyorum. Birisi Allah'ın kitabı Kur'an diğeri de benim Ehl-i Beyt'imdir. Bunlara sarılırsanız asla sapmazsınız. Bu ikisinin hesabı kıyamet günü sizden sorulacaktır.**"(Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 323) buyurmuşlardır.

'Ehl-i Beyt' Kur'an'da zikredilmiştir. Bu, Allah'ın Peygamberimiz ile bütün insanlara rahmet lüt-fetmesidir. Peygamberimiz Ehl-i Beyt ile insanların affına gayret etmiştir. Yani bir anlamda Ehl-i Beyt hususiyeti ile Allah'ımız peygamberiyle lütfettiği af ve mağfirete Ehl-i Beyt isrinden görünen gönüller ile destek vermiştir.

Hz. Fâtîme'nin Müslüman hanımların kurtulması için yaptığı fedakârlığı düşünürsek, Hz. Fâtîme'nin Müslüman hanımlara şefaathakkı istediğini hatırlarsak, Ehl-i Beyt'in önemini daha iyi idrak etmiş oluruz.

Hz. İmam-ı Ali'nin '**Şah-ı Velâyet**' olarak velâyet yolunu açması ve velâyet yolu ile insanlara gerçek kurtuluşu sağlaması çok önemlidir. O halde kurtuluş Pey-

gamberimizin '**Gadir Hum**' hadisi ile velâyetini ilân ettiği Ehl-i Beyt yolunda yürümekle mümkün olacaktır. Burada ayrılık değil tam tevhid vardır.

Hz. Peygamberimizin (s.a.v) Ehl-i Beyt'i işaret etmesinde ve bu yoldan yürünmesini istemesinde elbette namütenahi mânâlar vardır. Ehl-i Beyt'teki tatbikat başkadır. Ehl-i Beyt noktasında Allah'ımız bizzat kendisi müzahir olmaktadır. Bu noktayı hususi bir vecheden ve makamdan kabul buyurmaktadır. Kur'anı Kerîm'de zikredilen ve Sevgili Peygamberimizin ısrarla işaret etmiş olduğu Ehl-i Beyt, Allah'ımızın hususiyede lütfetmiş olduğu gönülleri işaret etmektedir.

Ehl-i Beyt, Hz. Muhammed (s.a.v)'in ailesi olarak kabul edilir. Yani Efendimizin damadı Hz.Ali, kızı Hz.Fâtîme ve torunları Hz.Hasan ve Hz.Hüseyin'dir. Ancak Efendimizin diğer hanımları Ehl-i Beyt'e dahil olmadıkları halde, kendi kabilesinden bile olmayan Hz.Selman Farisi Ehl-i Beyt'tendir. Nitekim Efendimiz bir hadislerinde; "**Selman bizdendir, Ehl-i Beyt'tendir**" buyurmuşlardır. Şu halde Ehl-i Beyt'ten olmak için Sevgili Efendimiz ile dünyevi bir bağ olması gerekmemekte, Allah'ımızın böyle bir arzusunun olması icap ettiği görülmektedir.

Ehl-i Beyt tatbikatı Allah'ımızın yalnızca kendisi için yaratmış olduğu hususi gönüllerdeki arzularını ifade

etmektedir. Allah'ımız Ehl-i Beyt'i hususi bir veheden kabul etmektedir. Ehl-i Beyt tatbikatında olan gönüller çok hususiyede olduklarından sırda yürümüşlerdir. Zaten nâs onları şahsen tanısa bile onlardaki sır tatbikatına tam mânâsı ile vakıf olamazlar. Nitekim Müslümanlar'ın bir kısmı ve hatta ileri noktalardaki sahabeden bazıları dahi Hz. İmam-ı Ali'ye itiraz etmişlerdir. Ehl-i Beyt'e dâhil olan gönülleri anlamak pek müşkül olsa gerektir.

Ehl-i Beyt'e uyan Kur'an'a uygun yürür. Ve böylelikle selamete çıkılır. '**Kur'an**' ve '**Ehl-i Beyt**' ayrı değil birdir. Sevgili Efendimiz zamanında Sahabe-i Kiram Kur'an'a uyup Peygambere uymamayı düşünmemişler ve ikisini bir telakki etmişlerdir. Zamanın Sahibi olan Ehl-i Beyt gönülleri Kur'an'ı insanlara izah eden ilâhî imamlardır. Onlara azami dikkat icap eder. Ehl-i Beyt Allah'ın arzu ettiği hususi gönülleri işaret eder. Ehl-i Beyt, Allah'ın ileri ilham ve beyan indirdiği gönüllerdir. '**Ehl-i Beyt**'in yolundan yürüyenler, "**Muhaddesûn**" olanlardır.

Bir hadis-i şerifte Peygamberimiz; "**Benden nakledilen sözleri Allah'ın Kitab'ına arz ediniz. O'na uygun ise ben söylemişimdir. Şayet ona aykırı ise ben söylememişimdir.**" buyurmuşlardır. (*Aclunî, Keşfu'l-Hafa Suyuti, Miftah,16.*) Bu da peygamberimizin düsturudur. Bu düstur, "**Rahmetim gazabımı geçti**" beyanına uygundur.

“Ben istediğimi yaparım, kimse bana karışamaz.” şeklindeki fikirler makbul olmaz. Allah'ın ana düsturu olan Kur'an-ı Kerîm Peygamber Efendimiz tarafından tafsilatlandırılmıştır. Helal-haram, sevap-günah olarak her şey belirlenmiştir.

Sevgili Efendimiz *Hira Dağı*'ndan, "**Lâ ilâhe illâllah**" davasını açtığında insanlar akın akın Allah'ın dinine dahil oldular. Bugün ise dinde her şeyi yasaklayan din adamları, herşeye günah diyerek insanları dine cephe alır duruma getirmişlerdir.

Bu zaman hayır olan diğer zamanda şer olabilir. O da yaşam şartlarına göre değerlendirilir. Ancak ana kaide olan hayır ve şer düsturu değişmez. İnsanların hayra matuf keşif ve icatları vardır. Bunlar Allah'ın düsturuna uyuyor mu, buna dikkat edilmesi lazımdır.

Atom araştırmaları insanların hayrına olarak başladı ama silah olarak kullanıldı. İnsanlar Atom bombası denemelerinde tabiatı tahrip ettiler. Yani atom araştırmaları Allah'ın umumi nizamını bozmaya yönelik kullanılmıştır.

Allah'ın nizamına düstur diyoruz, buna dikkat etmeden yapılan dinî ve dünyevî çalışmalar makbul değildir. Örneğin Allah'ın düsturuna dikkat edilmeden verilen kararlar vardır, ki maalesef bunu **Camiü'l Ezher**'in sigorta ve kadınlar ile ilgili fetvalarında görüyoruz.

Mezhep taraftarlığı düşüncesi ile yapılan çalışmalar da makbul değildir. Tarihte İslâm'a nifak sokanlara, saltanat kuranlara '**hazret**' unvanını vermek de asla makbul olmamıştır. Mezhepler esasta Allah'ın nizamını korumak amacı ile ortaya çıkmışlardır. Ama yaptıkları tatbikatlar ilerleyen zaman içinde Allah'ın nizamını bozucu olmuştur.

Din düşünürlerinin hataları, "*Ben bilirim kimse bilmez*" gururundan kaynaklanır. Bir de, "*Madem ki ben biliyorum, o zaman herkes bana gelsin*" düşüncesi vardır. Bu kibir ve gurur kişinin helâkine sebep olur. Bu noktada olanlardaki kibrin işareti şudur ki; kendilerinden başka herkesi ve hatta kendi gibi düşünmeyen ve kendileri gibi giyinmeyen her Müslüman'ı cehennemlik görmektedirler. Bu kibir hasleti manevîyatta da görülmüştür. Kibir, İblis'i Âdem'e secde etmekten alıkoymuştur. Âlimin afeti kendini büyük görmesidir. Kur'an-ı Kerîm'de, "**Allah, kibirli olanları sevmez.**" (*Nahl 23*) "**Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez.**" (*Lokman 18*) buyrulmuştur.

Şirk, kişinin kendisini diğer varlıklardan üstün görme (hissetme) duygusudur. "*Din benim tercihimdir, ben istediğime taparım vb*" kabilinden sözler de kıyamet fitnelerindedir.

Hz. Âdem tevazu ve rızaya gelerek tevbe ile Allah'a iltica ettiği zaman kaybettiği her şeye yeniden kavuşmuştur. Aynı badirede yuvarlanıp giden İblis ise gurur ve kibrinin kurbanı olmuştur.

Deryayı Nuru Muhammed

İnsanlık tarihi boyunca en büyük hadise Hz. Muhammed (s.a.v) in zuhurudur. Ona ne kadar muhabbet beslesek, onu ne kadar övsek yine de onu tam tarif etmiş olamayız. Ondaki hususiyetleri idrak ettikçe terakki ederiz. Manevi yolumuz Deryayı Nuru Muhammed'e iman ve idraktır. Varlıklar için en ileri zuhur Hz. Muhammed (s.a.v)'dir. O bütün varlıklar için rahmettir.

Ahzab sûresi 72. âyetinde,

"İnna aradne'l emanete ale's semavati ve'l ardi ve'l cibali feebejne en yahmilneha ve eşfakne minha ve hamelehe'l insanü innehu kane zalumen cehulen"

"Muhakkak ki biz emaneti göklere ve yere ve dağlara arz eyledik ama onu yüklenmekten çekindiler ve ondan endişe ettiler. Ve 'el İnsan' onu yükledi. Muhakkak ki insan zalumdur, cehuldür" buyrulmaktadır.

Bu âyete göre Allah, velâyet ile şereflendirdiği insandaki rahmetinin bütün varlıklar tarafından bilinmesini arzu etmiştir. Tevazu ve rızayı temsil eden topraktan halk ettiği insanda müspet ve menfi tatbikatı ile kendisini bildirmiş ve insanı taltif ederek onda "**Hüve**" sırrını açmıştır.

Peygamberimiz; "**Emaneti ehline veriniz**" buyurmaktadır. Manevi yolda "**emanet**" nedir? Emanet Allah'ın lütfudur. Kişi emanete sahip değildir ki, başkasına verebilsin. Emanet Allah'ındır ve onu dilediğine verir. Buna rağmen emaneti birbirlerine alıp veren manevi yolda olan kişilere tesadüf edilmektedir.

Hüve, Deryayı Nuru Muhammed ile açılmasaydı gizli kalırdı. Hüve'nin Deryayı Nuru Muhammed ile kendindeki hususiyetleri temaşa etmek istemesiyle âlemler varlık bulmuştur. Bunun için Hz. Muhammed (s.a.v) bütün varlıklar için en mühim hususiyettir. Bu bilgidен hareketle bir peygamber vardı, geldi ve gitti şeklindeki düşünceleri kabul etmek, velâyet için mümkün değildir.

Dünya hayatında nice insanlar gelip gitmiştir. Ancak Hz. Muhammed (s.a.v)'in zuhuru ile her şey değişmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v) ile en ileri ilâhî hakikatler bildirilmese idi bunları kim bilebilirdi? Allah'ı en ileri bilen Hz. Muhammed (s.a.v)'in "**Ya maruf senin hakikatini arif olmadık. Sen kendini övdüğün gibisin.**"

beyanı ile Hüve'nin tam olarak bilinemeyeceği belli olmuştur. Hüve'den haber veren Hz. Muhammed (s.a.v) bu beyanı ile Allah'ın namütenahiliğini anlatmıştır. İnsan ebedi olarak hürriyete muhtaçtır. İnsan Allah'a iltica ile terakki eder.

Peygamberimiz Allah dinini, nimetini ve ikramını tamamlamak için irsal olunmuştur. Yani Allah'ın nizamı Hz.Muhammed(s.a.v) ile kemale ermektedir. Allah'ın nizamını ikmal için gönderilen Hz.Muhammed (s.a.v) ***Deryayı Nuru Muhammed*** mührünü vurmuştur. '***Hatem***' sırrı icabı olarak böyledir.

'***Deryayı Nuru Muhammed***' ve Zamanın İnsanı'nı kabul etmek, Allah'ın arzu ettiği bir kul olmanın ikrarı olmakta ve Allah'ın kulu hakkındaki arzusunun dünya hayatından sonra da devam ettiğini göstermektedir. Allah, dünya hayatından sonra da nâmütenâhi arzularını tatbik etmek için yarattığı insanı daha ileri arzu ve tatbikatlarda kullanacaktır. Yani ahiret hayatı namütenahi olduğuna göre, daha ileri bir yaşam tatbikatı Allah'ın nizamına uyan insan için olacaktır.

İlk tasavvurda '***Deryayı Nuru Muhammed,***' "***Lâ ilâhe illâllah***" buyurduğunda ***HÜVE***, Allah ismini zikretmiş oldu. Allah ismi de, "***Muhammedun Resûlullah***" yani, '***Muhammed Resûlullah***'tır buyurdu, ki kâinat-taki umumi '***Resûl***' ismidir. Allah her an '***Muhammed***'

ismi ile meşhudyetini dilek buyurmuştur. Şu halde ilk defa '**Allah**' ismini zikreden **Hüve** olmuştur.

Allah'ımız, "**Muhammedun Resûlullah**" buyurmuştur. Yani "**Sen Hüve'sin, senden görünen Hüve'dir, Muhammed olan da Hüve'dir.**" buyurmuştur.

Bütün varlıklar '**Deryayı Nuru Muhammed**'den halkolunmuştur. Allah'ımız bütün varlıklara Deryayı Nuru Muhammed ile feyz-i ilâhî sunmaktadır. Bu tertibi kabul etmemek, Allah'ın nizamını ve arzuyu ilâhîsini kabul etmemek anlamı taşır. Allah'ın arzu ve ilhamları önce Deryayı Nuru Muhammed'de belirir ve sonra ceste ceste âlemlere yayılır. O halde Allah'ın ilâhî kelâmı olan Kur'an-ı Kerîm'in de önce Deryayı Nuru Muhammed'de belirmesi ve sonra sıfatî bir görünme olan Cebrail meleğinde zuhur etmesi icap etmektedir. Sevgili Efendimizin Cebrail Aleyhisselâm'a, "**Ben bu beyanları daha evvel Rabbimden aldım.**" buyurması bu nizamın nasıl işlediğini göstermektedir.

S O N S Ö Z

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İnsanlar Allah tarafından yaratılmış olan dünyada, Allah'ın nizamına uymayan davranışlar sergilemekle ve Allah dininin dünya yaşamına uymadığını iddia etmekle, esasta kendi nefislerine zulmetmektedirler. Çünkü Allah'ımız yevm-i kıyamette insanları kendi düsturuna göre hesaba çekecektir.

İnkılâb-ı Kebir'in yaklaşmış olduğu bu zamanda insanların Allah'ın nizam-ı ilâhîyesine uymaları kendi hayırlarına olacaktır.

Allah'ımızın bu âlemleri teşkilatlandırıp meydana getirmesindeki arzusu, nizamı ve şeriatı düsturdur, ki manevî yolu ve terakkiyi de işaret etmektedir.

Düstur; Allah'ın Musavvir'indeki nizamıdır. Allah'ın bu nizamına uymak makbul olur. Allah'ın bu nizamının hedefini ve neticesini tam olarak bilemiyoruz. O halde Allah'ın nizamına uyarak ona iman ve teslimiyet göstermeliyiz.

Bir hadîs-i şerifte Sevgili Efendimiz, “**Âmentü billah (Allah'a iman ettim) de, sonra da dosdoğru ol'** (*Müslim*) buyurmuşlardır.

Düstur, Allah'ın velâyetine tam olarak iman etmektir. İslâm amentüsünde Allah'a, peygamberlere, kitaplara, meleklerle, ahirete ve kadere inanmak esastır. Bunlar altı esastır. Bu esaslardan her birine iman şarttır.

Hatmül Velâyet feyzinde bu esasları birbirinden ayrı mütalaa etmek zaten mümkün değildir. Çünkü Hatmül Velayet, "**Lâ mevcude illâ hû**" yani, Hüve'den başka bir mevcut olmadığıнын feyzindedir. Hatmül Velayet'in beyan ettiği düsturun hakikati budur. Hatmül Velayet, Allah'tan başka bir mevcut olmadığıнын idrakindedir. Onun için Hatmül Velayet'te iman tamdır ve iman esaslarında ayırım yapmaz.

İman esaslarını birbirinden ayrı olarak mütalaa etmek, onları sıfat halinde görmek demektir. Hatmül Velayet'te zâta iman vardır. Onun için Hatmül Velayet'te iman tamdır. Yani Peygamberleri, kitapları ve melekleri Allah'tan ayrı görmez; hepsini Allah'ın zâtîyetinde mütalaa eder.

"**Lâ ilahe illallah**" hitab-ı ilâhîyesi zuhur etmeden evvelki zâtîyet-i ilâhîyeye erildiyse esas hakikat idrak edilmiş olur. Bu nokta zâti velâyet noktasıdır. Bu noktanın kelâmı diğerleri ile kabil-i kıyas değildir. Bu nokta, Sevgili Efendimiz'in; "**Benimle Rabbim arasında öyle bir yakınlık vakti var ki, buna mukarreb melekler, yahut mürsel nebiler ulaşamaz**" (Sehâvî,

el-Mekâsîd, s. 420 H.no: 926; *Aclûnî*, II, 226 H.no: 2159) buyurduğu noktadır.

Bütün âlemlerde Hüve'nin varlıklardaki asliyyet-i ilâhîyesinin Hakkın varlığından olduğu ve O'nun ilâhî varlığından ayrılmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Allah'ımızın lütfedip isim verdiği varlıkların kendilerine vücûd izafe ederek kendi başlarına bir varlık olarak değerlendirmeleri makbul değildir. Varlık olarak görünen vücûd, kişiye Allah tarafından lütfedilmiştir. Kişiye aitmiş gibi görünen isim de, Allah'ın arzuyu ilâhîsinin tatbikat gördüğü bir noktadır. Allah'ımızın bu arzusu, bütün varlıkları "**Lillahil Vahidil Kahhar**"a hazırlamak içindir.

Maneviyatta Mürşid noktasından lütfedilen ilim ile yetişen kimseler daha dünya yaşamında bu tatbikatı yaşayıp idrake gelerek, varlık düşüncesinden ve vücûd günahından kurtulurlar. Bu tatbikattan dünyada mahrum kalanlar, ilâhî âlemde de bu idrake gelemediklerinden varlık düşüncesinden yani vücûd günahından kurtulamazlar. Ancak kullar Allah'ın takdir-i ilâhîyesine tabidir.

Bir kimse âlem-i ilâhîye göçmeden evvel kendi varlığının baki olacağını zannediyor ise, ilâhî âlemde bütün hakikati gördükten sonra bile hâlâ kendisine vücûd isnad edecek midir? Ancak "**Lillahil Vahidil Kahhar**" zuhur edince bütün varlıkların cevher-i esrarının ve "**Benim**" denilen varlığın da Allah'ın varlığından olduğunu idrak edeceklerdir.

Allah'ımızın nizam ve şeriatını kabul ve tasdik etmek icap eder. Dünya yaşamı icabı, ilâhî şeriat ve düstur tatbikatında eksik kalınmış olunabilir. Onun için de Allah'tan af ve mağfiret dilenmelidir.

Allah'ımız 'Rahmeten lil Alemin'dir. Ve O'nun rahmetinden asla ümit kesilmez.

Yasîn sûresi 60-61. âyetlerinde,

"Elem a'had ileyküm ya beniy ademe en lâ ta'büdüş şeytane innehü leküm 'adüvvün mübiynün ve enibüduniy haza sıratun müstakıym."

"Ey Âdemoğulları! Şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o, sizin için beyan edilmiş bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu sırat-ı müstakîmdir, diye sizden ahid (sözleşme) almadım mı?" buyrulmaktadır.

İmanın kuvvetlenmesi için tereddütlerin ortadan kalkması lâzımdır. Tereddüt varsa imanda eksiklik var demektir. Dünya olayları Müslümanları iman ile tereddüt arasında bırakmaktadır. Bunu kat'i iman haline getirmek için bir Mürşid eli tutmak gerekir.

Arasat; cennete yahût cehenneme dâhil olmayı bekleyenlerin makamıdır. Ancak kat'i bir imanı olan cen-

net makamındadır. Onun için Pâk Muhammed Ali Hazretleri; "**Benim evlatlarım Arasat'a uğramaz,**" buyurmuştur.

Bugün insanların çoğu tereddüttedir. Bu kitaplar tereddütte kalan Müslümanların imanını kat'i hale getirmek için hazırlanmıştır. Velâyet Allah'ın vahdaniyetine ve kudret-i ilâhîyesine bir eksiklik yahut nazire olacak hiçbir şeyi kabul etmez. Bu kitaptaki düstur budur.

Velâyet her noktadan Allah'ı idrak eder. Zaten ilâhi kaynaktan feyz alınmaktadır. Bu devir bir geçiştir. Neticede Allah'ın programı galip gelecektir. **Hatmül Velâyet, ehl-i zahirin örtmeye çalıştığı velâyetin hakikatini açmıştır.**

Şûra sûresi 13. âyetinde,

"Allahü yectebiy ileyhi men yeşâü ve yehdiy ileyhi men yüniyb."

"Allah dilediğini Hû'ya mücteba eyler (seçer) ve inabe edeni (Mürşid'e bağlananı) Hû'ya hidayet eyler." buyrulmaktadır.

Bu âyete göre artık kim nasibedarsa o gönüller feyz alacaktır. Bu kitap, Allah'ın nizamını daha ileri bir noktadan beyan etmektedir. Düstur, Allah'ın velâyet ni-

zamını işaret eden bir isim olduğundan dolayı "**Şeriat**," veya "**Nizam**" kelimeleri yerine "**Düstur**" kelimesi zuhur etmiştir. O halde sırat-ı müstakim velâyet yoludur. Düstur velâyet yolunu işaret etmektedir.

Âyette, '**inabe edeni Hû'ya hidayet eyler**' buyrulması Mürşid noktasından tatbikat yapanın **Hüve** olduğunu işaret etmektedir. Mürşid Hû noktasıdır, Mürşid'e bağlanan Hû'ya bağlanmıştır.

Fatiha sûresi 7. âyetinde,

"Sıratellezine en'amte aleyhim gayril magdubi aleyhim veledallin."

"Nimet ve lütfuna mazhar ettiklerinin yoluna ilet. Gazaba uğrayanların ve sapmışlarınınkine değil." buyrulmaktadır.

Buradaki '*Allah'ın nimetler verdikleri*' Allah'ın düsturunu ifade etmektedir. Yani onlar velâyet yolunda olanlardır. Velâyet yolu, Allah'a yakınlık bulma yoludur. Bu da Allah'ın düsturudur.

İnsanların dünya yaşamında Allah'ın nizamına göre değil de, kendi anlayış ve idraklerine göre meydana getirdikleri '**töre**'yi esas kabul etmeleri makbul değildir. Töre denilerek insanların canına kıyılması Allah'ın düs-

turuna uymaz. İnsanların icat edip tatbikata koydukları töre, Allah'ın Kur'an-ı Kerîm ile bildirdiği nizama ve şeriate uygunsuzluk göstermemelidir. Töre hiçbir zaman Allah'ın nizamının önüne geçirilemez. Bu, kendi nizamını Allah'ın nizamının yerine koymak olur, ki doğru değildir.

Töre, kaynağını Allah'ın peygamberleri ve velileri ile bildirdiği ilâhî düsturdan almadığından asla kabul edilmez. Namaz kılıp sonra töremiz bu diyerek Allah'ın makbul tutmadığı işler yapmak doğru değildir.

Düstur, Allah'ı Allah'ın istediği gibi tanıyıp iman etmektir, ki bu da velâyettir. İlâhî sohbeta ermiş olan düsturda yürür. Çünkü Allah o gönüllere, "**es-selam**" ismiyle ilham indirmektedir. O gönle uyanlar da, Allah'ın düsturuna uymuş olurlar.

Hz. Muhammed (s.a.v)i kabul etmek imanın ilk şartıdır. Allah'ın irsal eylemiş olduğu peygamberleri kabul etmek de Allah'ın düsturudur. Düstur aynı zamanda, "**Lillahil Vahidil Kahhar**"a giden yol anlamını da taşır. Yani düstur, "**destur**" diyerek İnkılâb-ı Kebîr'e gidişi anlatır.

Sâd sûresi 3. âyetinde,

"Kem ehlekna min kablihîm min karnin fenadev ve lâte hıyne menas"

"Onlardan evvel nice nesiller helâk eyledik de nida ettiler. Oysa kurtuluş zamanı değil-di." buyrulmaktadır.

Allah'ın irsal eylediği uyarıcılara eskiden de şimdi de itiraz vakidir. Bu zamanda da itiraz edenlerin akıbeti helâk edilmektir. Bu, Allah'ın düsturudur. Son günleri güzel yaşamak lazımdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) **"Nasıl yaşarsanız öyle göçersininiz, nasıl göçerseniz öyle haşrolunursunuz."** buyurmuşlardır.

Mânen selâmete eren insan için çok daha ileri terakkiler ve âlemler vardır. Mekirde kalanın ise devamlılığı yoktur. Tebbet sûresindeki **"eli kurusun"** hükmü ile mekir kuruyacaktır. İlâhî âlemde mekir hayat bulamayacaktır.

Düstur, Allah'ın nizamıdır; çünkü âlemler bir plan ve program üzerine kurulmuştur. Allah'ımız bütün varlıkları bir amaca müstenit olarak ve bir program dâhilinde yaratmıştır. Allah'ımızın bu yaşam programını kabul ve tasdik etmek icap eder. Eğer Allah'ın nizamına uyulursa her şey muntazam olur ve en güzel şekilde yürünür.

En büyük hatalardan birisi de, Allah'ın nizamına itirazdan kaynaklanmaktadır. Bugünkü kaosun huzursuzluğun ve yaşamdaki zahmetlerin sebebi ilâhî nizama uygunsuzluk gösterilmesinden kaynaklanmaktadır. Allah'ın nizamı tatbik edilmediği müddetçe insanlar zahmet çeker.

Allah'ımız bu programın nihayetinde kullara sual açacak ve "**Benim bu düsturuma uydunuz mu?**" buyuracaktır. Bu programı kabul ve tasdik eden ancak tatbikinde çeşitli nedenlerden dolayı zorlananlara karşısı Allah'ımızın rahmeti galiptir.

Allah'ımızın kullardan isteği şudur: "**Benim bu düsturuma uyun ve selâmet bulun**" Ancak, "*böyle şey olur mu?*" kabilinden itirazlar ile Allah'ımızın bu programına itiraz edenler nefislerine zulmetmiş olarak ziyana uğrayacaklardır.

Her inanç bir kurtarıcı beklemekte ve "*Gelsin bizi kurtarsın ancak mutlaka bizden biri olsun*" demektedirler. Araplar bizden biri olsun derken, Hıristiyanlar Hz. İsa'yı, Yahudiler Hz. Üzeyr'i Uzakdoğulular da kendi inançları doğrultusunda bir kurtarıcı beklemektedirler.

İslâm inancında olan kimseler içerisinde de Hz. İsa'yı kurtarıcı bir peygamber olarak bekleyenler bulunmaktadır. Hz. Peygamberimiz, "**Ben ahir zaman peygamberiyim; Benden sonra bir peygamber gelmez,**" buyurmuşlardır. Bu durumda Hz. İsa'yı bir peygamber olarak beklemek makbul olmasa gerektir.

İnsanlar kendilerine bir kurtarıcı gelmesini ve günahlarını affetmesini beklemektedirler. Bu düşüncede olanlar kendilerini aldatmaktadırlar. Böyle düşünenler,

bir kurtarıcı gelip günahlarını affederse tekrar günah işlemeyecekler midir? Bir daha o günahı işlemek üzere yapılan '**Nasuh Tövbesi**' yapacaklar mıdır? Allah'ımız şimdiye kadar pek çok peygamber irsal eylemiştir. Her peygamber bir kurtarıcıdır. Ancak insanlar Allah'ın kendilerine lütfettiği bu rahmeti takdir edememişlerdir.

Allah'ımız insanlara her türlü nimeti lütfetmiştir. Ancak insanlar Allah'ın gönderdiği peygamberlere tâbi olup selamete çıkmak yerine, Allah'a nasıl peygamber göndermesi gerektiğini tarif etmeye kalkışmışlardır. Günah işleyenler Allah'ın işlemiş olduğu günahları affetmesini istemekte, ancak Allah'ın hiçbir nizamını yerine getirmek istememektedirler. Peki, kurtuluş nasıl olacaktır?

Her türlü kötülüğü yapıp kurtarıcı beklemek hakikat ile bağdaşmamaktadır. Allah'ın bildirdiği düstura uymayıp itiraz edenlere ve Allah'ın peygamberleri ile bildirdiği nizama inanmayanların sözlerine Allah'ımız neden inansın?

Bu beyanlar Allah'ımızın arzuyu ilâhîsidir. Allah'ımız yakınlık verdiği gönüller ile "**innehû âlimün bizâtissudûr**" sırımca kendi arzusunda olan kalblerin tahvil olunmasını arzu buyurmaktadır. "**İnnehû âlimün bizâtissudûr**" sırrı ile bütün kalpler bu bilgidan haberdar olacaktır. Yani Rabbimiz bu ilmi bütün gönüllere tefhim eder.

Allah'ımız bütün gönüllerde tatbikat yapmaktadır. Bu beyan iman sahibi olanlarda iman; iman sahibi olmayanlarda imansızlık olarak tezahür edecektir. Bu programın nihayetinde ne olacaktır? Allah'ımızın bu arzusunu bilemiyoruz. Ancak bunu bilmesek de Allah'ın rahmetinden hiçbir zaman ümitsizliğe düşmüyoruz.

Herkes aşktan, sevgiden bahsediyor, ama sevdiğinin hiçbir sözünü dinlemiyor, aldırıyor. Bu nasıl bir aşktır? Aşık ama, O'nu hep başkasından dinliyor. Sen Ey aşık! Baştan sona hep O'nunla ol, O'nu O'ndan dinle ki, sana gerçek aşık diyeyim.

Allah'ımıza sonsuz hamd ve şükrederiz.

Huve't-tevfiku'r Refîk
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

L Ü G A T Ç E

A

Ahfad: Torunlar

Ahid: Sözleşme

Akamet: Başarısızlık, sonuçsuzluk.

B

Beyyinat: Vâzihan, aşikâr olarak, alenen, açık olarak.

C

Cazibe: Çekim

E

Ef'al: Fiiller. İşler.

Efdal: Daha faziletli

Ehadis-i Nebevîye: Peygamber Efendimizin sözleri.

F

Fariza: Farzlar.

Feyz-i İlâhî: İlâhî feyz.

H

Hakikatü'l Hakayık: Hakikatlerin hakikati.

Hakir: İtibarsız, kıymetsiz.

Halis: Saf.

Hilaf: Muhalefet. Karşı.

Hüsn-ü Muaşeret: Güzel muamele.

i

İbda: Yaratma.

İdame: Devam ettirme.

İfsad: Fesad. Bozmak.

İhdas: Ortaya koymak.

İhsan: İyilik. Bağış

İhtida: Hidayete ermek.

İndi Bâri: Hakk katında.

İnehû Âlimun Bizatissûdur: Sadırlarda dolaşan ilâhî sır.

İsr: İz. Yol.

K

Kaim: Geçerli.

Kıstas-ı Müstakim: Doğru ölçü.

M

Mahdut: Sınırlı.

Melekût: Saltanat.

Meriyet: Geçerli.

Meşrep: Huy.

Mezkûr: Zikredilen.

Mizan: Ölçü, tartı.

Mugayir: Aykırı.

Mukarrebun: Yakınlaştırılmış olanlar.

Münhasır: Yalnız bir kimseye veya birşeye mahsus olan.

Müstefid: İstifade eden.

Müstenid: Birşeye dayanan.
Müzahir: Yardım eden. Koruyan.

N

Nakz: Bozan.
Nazil: Nüzul eden.
Neşet: Çıkmış.
Nifak: Anlaşmazlık. Ara bozuculuk.
Nüşûr: Öldükten sonra tekrar dirilip ayağa kalkma, yeniden var olup Allah'ın huzurunda toplanma.

R

Refik: Dost, arkadaş.
Rucû: Hakka tekrar avdet etmek.

S

Sadr: Göğüs. Kalb.
Sebil: Manevî yol.
Seyyal: Gelip geçici.
Sıddık: Sadık olanlar. (Velâyet makamlarından)

T

Tâdâd: Birer birer söylemek.
Tafsilat: İzahlar.
Tahsin: Beğenmek. Övgü dolu sözler söylemek.
Taht-ı Kadem: Ayağım altında.
Tanzim: Düzenlemek.

Tebdil: Değişme, değiştirme.

Tekâmül: Kemal bulmak.

Teslik: Tasdik.

Teşmil: Kapsamak.

Tevekkül: Allah'a bırakmak.

U

Usve-i Hasene: En güzel örnek.

V

Vech: Yüz.

Vesile Sebep. Vasıta. Kendisi ile Allah'a yaklaşılan.